

TUDÁSFA TANODA ALAPÍTVÁNY ÓVODÁJA

„AZ ÉG A FÖLDIG ÉR...” PEDAGÓGIAI PROGRAMJA 2021.

**2100 Gödöllő, Tél u. 10.
OM: 100498**

**Készítette: Tudásfa Tanoda Alapítványi Óvoda nevelőtestülete
Módosítás: 2021. szeptember 1. - nevelőtestület által elfogadott
Jóváhagyta: KOVÁCSNÉ FEHÉR ILDIKÓ intézményvezető**

Az óvoda működésének törvényi alapja az Alapító Okirat

Módosított	
<u>ALAPÍTÓ OKIRAT</u>	
Egységes szerkezetben	
• Intézmény neve:	TUDÁSFA TANODA ÓVODA
• Intézmény fenntartója:	Tudásfa Tanoda Alapítvány
• Intézmény fenntartójának székhelye:	1165 Budapest, Farkasszőlő u. 28
• Intézmény fenntartójának alapítója:	AGGOD Művek Korrózióvédelmi KFT 1161 Budapest, Futórézsa u. 92.
• Intézmény jogállása:	Önálló óvoda
• Intézmény székhelye:	2100 Gödöllő, Tél u.10.
• Intézmény vezetőjének kinevezési rendje:	Fenntartó nevezi ki a Közzétartási tv. alapján
• Intézmény képviselőjére jogosult:	Kovácsné Fehér Ildikó
• Intézményben felvehető maximális gyermeklétszám:	40 fő, 2 csoport
• Intézményi típusa:	Óvoda
• Nyilvántartásba vétel száma, dátuma:	22/2014
• Intézmény feladatellátási helye:	2100 Gödöllő, Tél u.10.
• Intézmény OM azonosítási száma:	100498
• Intézmény oktatási munkarendje:	nappali
• Intézmény működési területe:	Gödöllő és Budapest vonzáskörzete
• Intézmény alapfeladatai:	091110 Óvodai nevelés, ellátás 096010 Óvodaiintézményi étkeztetés

• Intézmény kiegészítő tevékenysége:	Pedagógus szakvizsga és továbbképzés Pedagógusok szakkönyvvásárlása
• Intézmény adószáma:	18335950-1-13
• Intézmény pénzforgalmi számlaszáma:	11716008-20199425
• A köznevelési intézmény működéséhez szükséges feltételekről a fenntartó gondoskodik	
• Intézmény a gazdálkodással összefüggő jogosítványok:	Az intézmény a fenntartó által jóváhagyott önálló költségvetéssel rendelkezik. A költségvetés keretein belül az intézmény önállóan gazdálkodik. A gazdálkodással összefüggő jogosítványokat az intézményvezető gyakorolja.
• Intézmény hozzájárulási költsége:	Az Intézmény írásbeli megállapodást köt a beiratkozó gyermekek törvényes képviselőivel
• Intézmény feladatellátást szolgáló vagyon:	

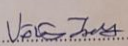
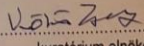
Az intézmény bérli a 1080 m² két utcára (Tél u. 10. és Ősz u. 9) nyíló telken 140 m²-es négy szobával, melegítőkonyhával, ebédlővel, öltözővel, váróval, WC-vel előtérrel, iroda+nevelő szobával, valamint 1000 m² parkosított játszó udvarral.

Feladataik ellátásához a leltár szerint nyilvántartott állóeszközöket, vagyontárgyakat szabadon használhatja.

A feladat ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyonnal a bérbeadó rendelkezik, aki a vagyon feletti rendelkezési jogát átruházza a kuratóriumra. A bérbeadó vállalja, hogy az intézmény működése alatt a vagyont nem idegeníti el. A kuratórium a működés teljes időtartama alatt megőrzi, illetőleg a felújítást és az esetleges veszteségekből eredő pótlást szükség szerint biztosítja.

Az alapító okirat módosítását a Fenntartó a 2/2017.06.01. jóváhagyta.

Budapest, 2017.06.01.

	
kuratórium elnöke	kuratórium elnöke
<small>TUDÁSFA TANODA ALAPÍTVÁNY Bankszámlaszám: 11716008-20199425 A. sz. - 18335950-1-13</small>	<small>TUDÁSFA TANODA ALAPÍTVÁNY Bankszámlaszám: 11716008-20199425 A. sz. - 18335950-1-13</small>

A Tudásfa Tanoda Alapítványi Óvoda értékes hagyományaira építve, széles tevékenységkínálattal, a gyerekek sokoldalú fejlesztésével és a fenntarthatóság pedagógiájának felhasználásával törekszik a kor kihívásainak megfelelni.

Kovácsné Fehér Ildikó
intézményvezető

TARTALOM

1. **Előszó**
  - 1.1 A Pedagógiai Program módosításának indoklása
  - 1.2. Az intézmény bemutatása
2. **Bevezetés**
  - 2.1. Helyzetkép
  - 2.2. Óvodakép
  - 2.3. Gyermekkép
  - 2.4. Pedagóguskép
  - 2.5. Szülő kép
3. **Az óvodai nevelés alapelvei, céljai**
4. **Az óvoda nevelés feladatai**
  - 4.1. Egészséges életmód alakítása
  - 4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
  - 4.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása
5. **A Pedagógiai Program tevékenységformái**
  - 5.1. Játék
    - 5.1.1. *Játékfajták*
  - 5.2. Verselés, mesélés
  - 5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
  - 5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
  - 5.5. Mozgás
  - 5.6. A külső világ tevékeny megismerése
    - 5.6.1. *A környezet megismerése*
    - 5.6.2. *A környezet mennyiségi és formai összefüggései*
  - 5.7. Munka jellegű tevékenységek
  - 5.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás
6. **Az óvodai élet megszervezése**
  - 6.1. Napirend
  - 6.2. Heti rend
  - 6.3. Csoportszervezés
  - 6.4. Dokumentációk
7. **Az iskolakészültség kialakulásának folyamata, tankötelezettség**
8. **Az intézmény gyermekvédelmi tevékenysége**
  - 8.1. Az óvodavezető feladatai
  - 8.2. A gyermekvédelmi felelős feladatai
  - 8.3. Az óvodapedagógus feladatai
  - 8.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő felzárkóztató tevékenységek
9. **A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések**
10. **Az óvoda kapcsolat rendszere**
  - 10.1. Család - szülő; gyermek - és óvoda kapcsolata
  - 10.2. Az intézmény egyéb kapcsolatai
11. **Felhasznált irodalom**
12. **A Pedagógiai Program felülvizsgálatának rendje**
13. **LEGITIMÁCIÓ**

1. Előszó

BEVEZETŐ

„Engem ne emeljen magasba senki,
Ha nem tud addig tartani,
Míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém,
Ki nem csak hallani,
De érteni akar,
Hogy közel legyen a szívdobogásunk.”

Birtalan Ferenc

Kedves Szülők, Kollégák!

Szeretettel köszöntjük óvodánkban!

Megtiszteltetés számunkra, hogy érdeklődik intézményünk Pedagógiai Programja iránt. Kérjük, ismerje meg terveinket, legyen partnerünk céljaink megvalósításában. Tegyük együtt szebbé, emlékezetesebbé gyermekeink itt töltött éveit.

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

A mi feladatunk az, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk. Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéletnek.

Gyermekeinket körülveszi a felgyorsult, folyamatosan változó világ, mely nagy hatással van rájuk, mindemellett nekünk - óvodapedagógusoknak - figyelembe kell vennünk a sok új szakmai, törvényi és a külső környezeti változásokat.

1.1 A pedagógiai program módosításának indoklása

A pedagógiai programmal kapcsolatos intézkedések

A Tudásfa Tanoda Alapítványi Óvoda nevelőtestülete a 2011. évi CXCV. törvény - a nemzeti köznevelésről végrehajtási utasításában foglaltaknak megfelelően elvégezte a Pedagógiai Program felülvizsgálatát, a szükséges kiegészítéseket megtette és azt egységes szerkezetbe foglalta, ugyanakkor a hagyományokra építve az arculat frissítésére, új célok kitűzésére, elérésére törekedett.

A törvényi módosítások, a stratégiai dokumentumok koherenciájának megteremtése, az alapító okirat változása, és a bevételek vizsgálata alapján, megújítása mellett döntöttünk.

2021-ben ennek megfelelően végeztük el a módosítást az Óvodai Nevelési Országos Alapprogramjának változása, a Nemzeti Köznevelési Törvény bevezetése miatt.

Mivel a köznevelési törvény módosított rendelkezése szerint az óvoda fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelésre-oktatásra készít fel, ezért nekünk is felül kellett vizsgálnunk a Pedagógiai programunkat és több pontban is kiegészíteni, és alkalmazni 2021/2022. nevelésiévben.

Kompetencia alapú nevelés óvodánkban:

A gyerekek fejlődési-, és képességszintje sajátos, egyéni fejlődési mintázatot mutat.

A kompetencia alapú nevelés során a képességfejlesztés az elsődleges, a hangsúly, a különböző módszerekkel történő egyéni fejlesztésen van.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, természetes kíváncsiságát kielégíthesse.

Az óvodai nevelésünk célja, az egész személyiség és benne a pszichikus funkciók fejlesztése, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket az alap kultúrtechnikák elsajátítására.

Az óvodáskor szenzitív időszak. Amennyiben nem kap elég gyakorlási lehetőséget a képesség, az idegrendszer nem kap kellő megerősítést a gyakorlás által, akkor a képesség elvész vagy hiányosan alakul ki.

A helyes képességek kialakulásában a nevelő környezetének lényeges szerepe van. A képességfejlesztésnél azoknak a képességeknek a fejlesztése az elsődleges (értelmi, testi, kommunikációs, szociális), amelyek megalapozzák a kulcskompetenciákat, az óvoda-iskola átmenetet.

Az óvodában komplex nevelés folyik, melynek fontos célja a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság felkeltése, fenntartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és az önbizalom erősítése.

1.2 Az intézmény bemutatása

1997. őszén Domonyvölgyben azzal a céllal fogtunk össze pedagógusok és szülők, hogy olyan óvodát hozunk létre, amely fontosnak tartja:

- a gyermek középpontba helyezését
- figyelembe veszi a gyermek testi – lelki szükségleteit, fejlődését
- kihasználja a környezetet, a természet közelségéből adódó lehetőségeket

Lehetőségeink úgy hozták, hogy Gödöllőn, kertvárosi környezetben, egy nagyobb épületben, tágas udvarral, több csoportban folytathattuk elképzeléseink megvalósítását.

20 ÉVES A TUDÁSFÁ TANODA MAGÁNÓVODA

A természethez közel

A Tudásfa Tanoda magánóvoda ebben az évben ünnepi fennállásának 20. évfordulóját. A jubileum alkalmából Vörösné Vida Tünde tulajdonos-alapító beszélt lapunknak az alapítványi intézményről.

– **Mikor és milyen céllal jött létre az alapítvány, és az óvoda?**

– 1997-ben kezdtük a Kapucinus Rendház egyik domonyvölgyi épületében, melyet az rendházfőnök úr bocsátott rendelkezésünkre. Akkor Domonyvölgy szegényes oktatási ellátottságán kívántunk javítani, valamint a környező településekből szállítottuk ide a gyerekeket, akik kicsit másra, többre vágytak, mint amit az állami óvodák tudtak biztosítani.

Hamarosan kinőttük a szerzetesrend épületét. Ekkor találtunk rá a Tél utcai ingatlanra. Sikertült megőriznünk a természet közelségét – alkalmas időben gyakran kísértálunk a közeli erdőbe –, és egyre korszerűbben felszerelt udvari játszóhelyet tudtunk kialakítani. A megszokott lovaglás is megmaradt, ami a gyerekeknek feledhetetlen élményt nyújt.

– **Emellett vannak más speciális programok is?**

– Állandó foglalkozásaink között a leghangsúlyosabb az angolnyelv tanulása, mely két szinten is igényelhető: heti kétszer 30 percben, illetve napi, intenzív foglalkozás keretében.

A másik hangsúlyos foglalkozás a néptánc, ahol a mozgáskultúra fej-

lesztése, a zenei nyelv kialakítása a cél. Hasonlóképpen kiemelt fontosságú a nagyobb csoportos iskolai elvárásokra való személyre szabott felkészítése. A

kis létszám egyik előnye éppen ebben rejlik: tudunk minden gyermekkel differenciáltan, egyedileg foglalkozni, a számukra leghatásosabb elfoglaltságot megcéllozni. Mindezek mellett a tehetséggondozást is felvállaltuk.

Igény esetén be lehet írni a gyermeket német nyelvre, zenevibe, jogóra, dzsúdóra, van nálunk képesség-fejlesztő testnevelés, de sakkozni is tanulhatnak. A kötelező logopédiai és fejlesztő ellátásban is részesülnek a gyerekek. Ezeket az oktatásokat óraadó pedagógusokkal oldjuk meg.

Az adott hónap témakörének lezárásaként szervezünk kirándulásokat Budapestre múzeumokba. Látogatjuk a Művészetek Háza által rendezett bábszínház előadásokat. A pilisi parkerdő erdésze kalauzolásával erdei sétákat szervezünk, melyre a szülők is rendszeresen elkísérnek bennünket.

– **Feltételezhetően ez plusz költséget is jelent a szülők részére.**

– Nem igazán jelentős mértékben.

Mellesleg óvodánk magán óvoda lévén, havi díj ellenében vehető igénybe, de ez a díj alacsonyabb, mint a hasonló magánóvodákban.

– **Terveznek pedagógia jellegű, vagy tárgyi fejlesztéseket a közeljövőben?**

– Igen, a 2017/18-as tanévben új lehetőséget szeretnénk biztosítani azoknak a gyerekeknek, akik már betöltötték hatodik életévüket, de még nem mennek iskolába. Nekik indítunk egy iskolára felkészítő csoportot, ahol megalapozzuk az iskolához szükséges értelmi-, érzelmi-, és fizikai stabilitást. Az intézményt is folyamatosan fejlesztjük: a játszótér felújítása, az udvar gumiburkolattal való borítása valósult meg ebben a tanévben.

Szívesen fogadunk új jelentkezőket, a felvétel nálunk egész évben folyamatos. A magánóvodáról és programjairól bővebben az intézmény honlapján az www.angolnemetovi.hu címen tájékozódhatnak az érdeklődők.

(ny.f.)

2001. januárjától, saját finanszírozással, külső szakértő bevonása mellett, megkezdjük a Comenius I. minőségfejlesztési partnerközpontú modellje szerinti minőségfejlesztési program bevezetését. Később a programunkat felülvizsgáltuk és módosítottuk.

Tudásfa Tanoda Alapítványi Óvodánkra, építve a hazai óvoda neveléstörténeti hagyományaira 3 éves kortól tankötelezettségi kor eléréséig kíván részt venni tevékenyen a hozzánk járó gyermekek fejlődésében, fejlesztésében, képességeik önmagukhoz mért legmagasabb fokának eljuttatásában, mindennapjaik megélésében, játékos módszereket alkalmazó nevelésében. Óvodánkban minőségi, esztétikus környezetet, érzelmi biztonságot nyújtunk gyermekeink számára, felelősségteljesen neveljük őket. Tiszteletben tartjuk egyéni szükségleteiket, fejlődési, érési tempójukat. Megteremtjük számukra a tapasztalás a megismerés, a kérdezés, az alkotás lehetőségeit. Élményekhez, sikerélményekhez, elismeréshez juttatjuk őket. Hisszük, hogy óvodáskorban a kisgyermeknek legfőbbképpen arra van szüksége, hogy minél többet mozogjanak, kommunikáljanak és minél többféle módon érzékeljék a világot. A gyermek a játékos tevékenység közben szerez tapasztalatokat, így fejlődnek képességei. Mivel a gyermek alaptevékenysége óvodáskorban a játék, az egész nap folyamán biztosítjuk a különböző játéktevékenységek feltételeit, melynek során fejlesztjük a gyermek észlelését, mozgását, beszédét. E hármas egység magában foglalja a gyermeki személyiségfejlesztés összes lehetőségét.

Célunk elsődlegesen a világ megismertetése, a **környezeti kultúrára való nevelés; az egészséges életmódra nevelés,** életkorukat és fejlettségüket maximálisan figyelembe véve. Az óvodás gyermek életszakaszának legszenzitívabb befogadó világát felhasználva kiemelt feladatunknak tekintjük, az általunk megítélt legmegfelelőbb **társadalmi normák közvetítésére,** a legnagyobb szeretetben és odaadó gondoskodó légkörben.

Szeretnénk kielégíteni hatalmas tudásvágyukat, közel hozni számukra a körülöttük nyiladozó világ minden részletét, segíteni, terelni őket, tudásunk, nevelési attitűdünk hiteles átadásával.

Ebben a korban még a **játéké** a főszerep. A csoda még itt kezdődik, így erre építve, ezáltal kell a nevelést, a tanulást beépíteni a mindennapi programokba, kedvüknek, hangulatuknak egyéni fejlettségüknek megfelelően. Szeretnénk kikerülni a kötöttséget, ám feltétlenül szükségesnek látjuk egy rugalmas, rendszeres, ismétlődő napirend kialakítását, ami nem csak egyszerűsíti életüket, hanem biztonságérzetet, nyugalmat ad **érzelmi életük és szocializációs és erkölcsi fejlődésük** optimalizálásához, mellyel az óvodánkból kikerülő gyermekek ténylegesen iskolára felkészülten kezdenek meg az iskolát.

Mivel a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége a szülőkkel szorosan együttműködve egy csodálatos, harmonikus világ kialakítása az elsődleges feladat számunkra, melyet esetlegesen kiegészítve, hátránycsökkentő szerepünket is felhasználnánk.

2. Bevezetés

2.1. Helyzetkép

Intézményünk pedagógiai programja célul tűzte ki egy hosszútávon működőképes, **széles lakossági igényekre épülő, családpolitikával harmonizáló** hely megteremtését.

Óvodánk természeti környezete dinamikusan fejlődő, intenzív kertvárosi rész sok családi házzal, társasházzal, lakóparkkal körül vett terület, melynek kiváló az infrastruktúrája.

Óvodánk épülete jól megközelíthető utcában van, gondozott ingatlan, európai igényeknek megfelelő felszereltséggel, natúr színvilágba öltöztetett helyiségekkel, gyermekeket körül vevő játék és fejlesztő eszközökkel, sporteszközökkel. Irigylésre méltó dísnövényekkel tűzdelt, füves kerttel, játékeszközökkel.

Családok szociokulturális háttere, gyermekpopuláció

Az Intézményünkbe járó gyermekek ebből a közegből érkeznek, családi hátterük rendezett. Ennek megfelelően a gyermekek számára a család, a fejlődésükhöz szükséges legtöbb feltételt biztosítja.

2.2. Óvodakép

- Pedagógiai programunkkal olyan értéket szeretnénk megteremteni, melyben minden partnerünk (gyermek, szülő, óvodapedagógus, dajka) jól érzi magát, ezáltal aktív részese a megvalósításának.
- Intézményünk a családi élet kiegészítésére törekszik, erősítve a meleg, bensőséges biztonságot sugárzó, egymásra figyelő kapcsolatot. Figyelembe veszi a gyermek és családok eltérő hagyományait, a gyermekek szellemi, erkölcsi, biológiai egyediségét.
- Intézményünk minden gyermek számára egyformán magas színvonalú érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, családias, szeretetteljes, gondoskodó, türelmes odafigyelést, az élmények feldolgozását támogató és nyújtó hely, ahol a dolgok a gyerekekért és nem ellenük történnek. Nevelési attitűdünk nem ad semmiféle előítélet kibontakozásának helyet.
- Ahol a fejlődés és fejlesztés leghatékonyabb pedagógiai eszközének a szabad játékot tekintjük.

Az óvoda alapvető funkciója: óvó-védő, szociális, nevelő és személyiségfejlesztő funkció.

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a **gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.**

2.3. Gyermekkép

A gyermekeket óvodába lépésük pillanatától fogva **egyéniségük, képességeik figyelembevételével neveljük.**

Tudomásul vesszük, hogy az emberi személyiség szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben egyedi.

- Minden kisgyermek egy önálló, színes egyéniség.

- A nevelés középpontjában a gyermek áll.
- Eltérő ütemben fejlődő, más és más területen elismerést érdemlő, szabad és mással nem helyettesíthető lény.
- Csak magához képest „viszonyítható” egyénenként változó testi, lelki, szellemi, erkölcsi, biológiai szükségletei vannak.
- Tettei érzelem vezéreltek.
- Erős „én” központúság jellemzi, mások érdekeinek figyelembevétele csak lassan fokozatosan alakul ki.
- Az óvodás korú gyermek **alapvető tevékenységi formája a játék**, melyen keresztül egyéni képességeinek megfelelően fejlődik.
  - A játékon keresztül biztosítjuk kiegyensúlyozott fejlődésüket, hozzájárulva személyiségük sokoldalú kibontakoztatásához, esetlegesen meglévő hátrányaik csökkentéséhez.
- Biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

2.4. Pedagóguskép

A jó családi bánásmóddhoz hasonló, olyan játékba ágyazott komplex személyiségfejlesztésre törekszünk, ahol *minden átlagosnak tűnő gyermek megfelelően fejlődik, esetleges hátrányai csökkennek*, szem előtt tartva a gyermeki szükségleteket, jogokat, érdekeket.

Óvodánknak a szabadság és korlátozás kellő arányával, biztonságot és bizalmat, elfogadást és védelmet kell nyújtania a gyermekek számára.

2.6. Dajkakép

Pedagógiai munkánk segítője az a dajka, aki:

- a gyermek érdeklődését szeretettel, megnyilvánulásait örömmel fogadja,
- tiszteli a gyermek és szülő jogait,
- helyzetfelismerő képessége fejlett,
- együttműködő, nyitott,
- önmagával és a környezetével szemben igényes és diszkrét, *aki modellértékű*.

Alapelveink:

Alapelveink megfogalmazásakor a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek biztosítását helyeztük a középpontba.

- Kiinduló pont az elfogadás, a tisztelet és a megbecsülés.
- A gyermek sokoldalúan, a maga ütemében fejlődik.
- A gyermek személyiségét harmonikus összhang jellemzi – önmaga adottságaihoz és képességeihez mérten.
- Nagyon fontos az egymás elfogadása, az egyéni értékek feltérképezése és kibontakoztatása.
- Tiszteletben kell tartani a gyerekek egyéniségét a jó közérzetet biztosító együttélés szabályainak keretei között.
- A hazájukat esetlegesen elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, társadalmi integrálását.

A nevelés nem más, mint érték közvetítés. Olyan értékrendszert kell kidolgozni, mely mindenki számára elfogadott és követendő. Ezt az értékrendszert a szülőkkel együttműködve, azt maximálisan betartva kell gyakorolni.

- Hiteles és példamutató.
- Önálló és öntevékeny.
- A szabadság és korlátozás jó arányával biztonságot, bizalmat, elfogadást és védelmet nyújt.
- Segítő odafigyeléssel együtt él a gyermekkel: vidámságban, szeretetben, feltétel nélküli elfogadásban, felismeri benne az értéket – tehetséget.
- Rugalmas és leleményes.
- Figyelmes és kitartó.
- Kreatív és minden jóra nyitott.
- Hiteles és őszinte.
- A szülőkkel együttműködő.
- Elhivatott a programmal szemben, **hisz a kisgyermekkor adta szenzitív lehetőségekben, az egyéni fejlesztésben, amely elősegíti a gyermek önmaga képességeihez mért fejlődését s így a gyermeket eljuttatja a következő életszakasz átlépésének pszichikus fejlettségéig.**
- **Szeret és tud játszani.**

2.5. Szülőkép

Feltételezzük, hogy intézményünkbe olyan szülő hozza gyermekét, aki pedagógiai programunkat, elképzeléseinket ismeri, kitűzött céljainkkal, feladatainkkal azonosulni tud, **mélyen átérzi a játék tevékenység elsődlegességét,** s ezért gyermeke érdekében együttműködő, nyitott, érdeklődő, gyermeke fejlődése érdekében tevékenyen részt vevő tagja óvodai életünk alakításában.

3. Az óvodai nevelés alapelvei, céljai

A gyermek nevelése **elsősorban a család joga** és kötelessége, ebben intézményünk kiegészítő szerepet vállal, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be a szülőkkel szorosan együttműködve.

Intézményünk nevelési alapelvei

- A gyermeki jogok maximális tiszteletben tartása, az esélyegyenlőség biztosításával.
- A gyermeket megbecsüljük, különleges védelemben részesítjük.
- Figyelembe vesszük a gyermekek egyénenként eltérő biológiai és fejlődési ritmusát, igényeit, szükségleteit, családi hátterét.
- Biztosítjuk az optimális személyiségfejlődéshez nélkülözhetetlen érzelmi biztonságot, derűs, szeretetteljes légkör megteremtését.
- Elősegítjük az óvodás korú gyermek személyiségfejlődését, egyéni képességeinek alakulását.
- Segítjük a gyermeket szociális érzékenységének fejlődésében és én-tudatának alakulásában, teret engedve ön-értékesítési törekvéseinek.
- **Intézményünk vallási, világnézeti tekintetben nem elkötelezett.**

Intézményünk nevelési céljai

Általános célok

- A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait szem előtt tartva, a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére, életkori sajátosságaira alapozva tapasztalatszerzés biztosítása a természeti és társadalmi környezetről, valamint a gyermekek értelmi képességeinek alapozása, fejlesztése. Minden gyermek egyéni fejlődésének segítése, melyek által eljut értelmi, szociális, testi, lelki fejlettséghez, amelyek elengedhetetlenül szükségesek az iskolakezdéshez.
- Törekszünk a harmonikus személyiségfejlesztésre a játék, mint nevelési eszköz segítségével. Mindezen célok eléréséhez segítségül hívjuk a:
  - Logopédust,
  - a sajátos nevelési igényű gyerekeket integráltan nevelő csoportban gyógypedagógus – óvónő dolgozik, aki sérült gyerek differenciált fejlesztését is ellátja.

Óvodánk tárgyi feltételei: megfelelnek a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2 mellékletében foglaltaknak.

Óvodánk személyi feltételei: változó, az aktuális Munkaterv részletesen tartalmazza

4. Az óvodai nevelés feladatai

A **gyermeki jogok** figyelembevételével, a **gyermek mindenkifelett álló érdekét** szem előtt tartva legfőbb sajátosságunk, hogy **programkínálatunk** sokrétűségét a **mindennapokba beépítve** biztosítjuk, melynek keretét vegyes vagy lehetőség szerint a **homogén életkorú** csoportszervezés adja.

Nevelési programunk legfőbb eszköze az **elmélyült, szabad játék**, amely egyben a személyes **élmények, tapasztalatok**, és **tevékenységek** útján történő, tudatosan tervezett és szervezett **tanulási folyamat** színtere is, mellyel az **élethosszig tartótanulást** alapozzuk meg.

4.1. Egészséges életmód alakítása

Egészséges életmód alakítása

Óvodai nevelésünk kiemelten kezeli gyermekeink egészségnevelését, az egészséges életmód alakítását. Alapvető feladatunknak tartjuk gyermekeink testi és lelki szükségleteinek kielégítését, mert csak így biztosítható harmonikus személyiségfejlődésük.

A nevelés azonban nem korlátozódhat az óvodára – fontos a családokkal való szoros együttműködés. Igazán hatékony csak akkor lehet a munkánk, ha sikerül a szülőkkel is elfogadtatni az egészséges életmódra nevelés fontosságát, és lehetőségeikhez mérten bevonni őket az ezzel kapcsolatos feladatok otthoni gyakorlásába.

Az óvodába érkező gyermekek mindegyike más és más testi és szellemi fejlettséggel, edzettséggel rendelkezik. Fejlődésüket, fejleszthetőségüket meghatározzák az örökletes tényezők, az érési folyamatok törvényszerűségei, valamint a környezeti hatások. Mindehhez társul még az óvodapedagógus és a gyermek közötti jó kapcsolat, a biztonságot nyújtó, jó közérzetet biztosító óvodai légkör.

A gyermekek egészségéért, testi épségük védelméért mindannyian felelősséggel tartozunk.

Célunk

- Az egészséges egyszemélyes állapot, ahol az egyén harmóniában él önmagával és a környezetével. Legfőbb célunk az egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése, a gyermek testi fejlődésének érdekében.
- Egészségre orientált higiénias szemlélet és kifogástalan higiénias magatartás kialakítása.
- A gyerekek egészségének védelme, szervezetük edzése.
- Egészséges táplálkozás alapjainak lefektetése.
- A környezettudatos magatartás megalapozása, azzal kapcsolatos szokások kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Figyelembe veszi az egyéni sajátosságokat, egyénre szabottan segítséget nyújt.
- Szeretetteljes, nyugodt légkör kialakítása.
- A személyi tisztaság szokássá alakítása.
- Pozitív megerősítéssel segíti a gyermekeket a folyamat során.
- A szükséges időt, személyi és tárgyi feltételeket biztosítja.
- A családi és óvodai szokásokat összehangolja.
- Ráirányítja a szülők figyelmét az egészséges életmód, a környezetvédelem és megóvás szokásainak fontosságára.

Feladatok a különböző területeken

Napirend és hetirend kialakításának elvei:

- A gyermeki szükségletek kielégítésének biztosítása a **rugalmassággal**.
- A gyermek érzelmi biztonságának kialakítása a **keretjelleggel**.
- Az egyéni érési ütem tiszteletben tartása, a **párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek**
- szervezésének biztosítása a **kötetlenséggel**.
- A játék dominanciájának megőrzése a **folyamatossággal**.
- A tevékenységek egymásra épülő folyamatának biztosítása a rugalmas hetirenddel.

Gondozás:

- A gyermek komfortérzetének kielégítése, alakítása.
- A rendszeres tisztálkodás iránti igény kialakítása.
- Az egyes műveletek (fésülködés, zsebkendőhasználat, mosakodás, fogmosás, WC használat) helyes technikájának elsajátítása, gyakoroltatása.

Öltözködés:

- A ruházat mindig igazodjon a hőmérséklethez, időjáráshoz.
- A ruházat biztosítsa a szabad mozgást és óvjon a sérülésektől.
- Kényelmes lábbeli biztosítsa a láb fejlődését, a lábizmok erősödését.

Étkezés:

- Étkezési kultúra kialakítása
- Megfelelő mennyiségű és minőségű, vitaminokban, rostokban gazdag ételek fogyasztása. Minden tízórai friss gyümölcsből, vagy zöldségből áll.
- Az étkezésekhez szükséges eszközök helyes használata.

Pihenés:

- A zavaró belső és külső ingerek megszüntetése.
- Az alvás előtti és alatti légcseré biztosítása.
- Az egyéni alvásszükséglet figyelembevétele.

Levegőzés:

- Az időjárástól függően minél több tevékenység szervezése a szabad levegőn.

Betegség megelőzés:

- A gyermek egészségének ellenőrzése (reggel érkezéskor, folyamatosan napközben, a gyermek hazaindulása előtt)
- Betegség megelőzés, stressz oldás, immunrendszer erősítés a só barlangban.
- Prevenciós feladatok alapja a személyi higiénia következetes megtartása, környezethigiénia
- A gyermekeket önmaguk és társaik testi épségének megóvására és védelmére nevelés (konfliktuskezelés, tolerancia).
- A balesetek megelőzése céljából a személyi és tárgyi feltételek ellenőrzése, a hibaforrások megszüntetése.
- Baleset esetén az SZMSZ-ben szabályozottak szerint való eljárás.

Mozgás:

- Az egészséges életmód kialakulásának egyik elengedhetetlen feltétele, mely nagyban hozzájárul a gyermekek ideális testi és szellemi fejlődéséhez.
- A gyermekek minél sokrétűbb mozgásformákkal ismerkedjenek meg.
- A mozgáslehetőségek kötött és kötetlen formában valósuljanak meg.
- A mozgásfejlesztő program az egész személyiség fejlesztésére irányul, s változatos tevékenységek sorozatában valósul meg.
- A motoros képességek fejlesztése.
- A nagy és finommozgások, testséma és fizikai erőnlét fejlesztése.
- A szem-kéz, szem-láb koordinációjának fejlesztése.
- Problémamegoldások erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Mozgással kapcsolatos, és mozgáshoz kapcsolódó szókészlet fejlesztése.
- Ritmikus tevékenységekkel a ritmusérzék fejlesztése.

Környezettudatos magatartás:

- A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése,
- A természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.
- Környezeti vonatkozásban is aktív szemléletformálás.
- A természet és benne az emberi társadalom fenntarthatóságának, harmóniájának megőrzése a környezeti válság elmélyülésének megakadályozása érdekében.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Önállóan, felszólítás nélkül, igényének megfelelően végzi a testápolási teendőket.
- Önállóan mos fogat.
- A zsebkendőt helyes technikával használja.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedik.
- Igényli az asztal esztétikus rendjét.
- Az étkezéshez alkalmazott eszközöket helyesen használja.

- A tálból önállóan szed, helyesen ítéli meg az elfogyasztani kívánt étel mennyiségét, a kancsóból önállóan önt.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözködik, ruháját, ágyneműjét összehajtja, tud cipőt kötni.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére, gondozottságára.
- A használati tárgyakkal körültekintően bánt.

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés

Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyerek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Az érzelmek kifejezésének és szabályozásának kérdése igen lényeges a személyiség fejlődésének szempontjából.

A tevékenységközpontú szemléletű nevelés a gyermek érzelmi, értelmi fogékonyságára alapoz. A program összetett tevékenységrendszeréből fakadó motivációk, az érdekes élmények életünkben meghatározó változásokat idéznek elő.

A megismerési folyamatokat érzelmek kísérik, melyek jelzik a gyermeket ért hatások mikéntjét, egyben további motivációt biztosítanak.

Az érzelmek kifejezésének egy része veleszületett, később utánzás útján tanulja meg azok kimutatását és kezelését.

Az óvodáskorú gyermek ebben az életkorban elsősorban a metakommunikációs jelzésekre fogékony, nem verbális kifejezési módra. Amennyiben a közlő személy mimikája, testtartása, gesztusai, tekintetét összhangban állnak mondanivalójával szóbeli tartalmával, tehát hitelesen közvetít, akkor a felnőtt viselkedése minta lesz számára.

Célunk

- Érzelmi biztonságot nyújtó otthonos, derűs, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Ökológia szemléletű nevelésünk a gyermekek érzelmi fogékonyságára alapoz.
- A családi nevelés kiegészítése, együttműködés.
- A gyermekek szocializációjának, önkifejező törekvéseinek fejlesztése.
- Alapvető erkölcsi normák és tulajdonságok kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- A pedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének, erkölcsi tartásának, fejlődését és én - tudatának alakulását, engedjen teret én - érvényesítési törekvéseinek.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a környezettel szemben.
- Érzelmi biztonságot nyújtó környezetben a gyermek életrendjének és közös tevékenységeinek megszervezése.
- A gyermekek életkorának megfelelő szokás -, szabályrendszer kialakítása.
- Ismétlődő közös, örömteli tevékenységek szervezése, amely nevelésük hagyományrendszerébe épül és mélyíti az összetartozás élményét.
- Olyan pedagógusi modell állítása, amely példaként szolgál, s közvetíti azon erkölcsi tulajdonságokat, amelyek az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, a másság iránti megértés kialakulását segíti a gyermekben.
- A gyermekközösségbe való beilleszkedés segítése egyéni bánásmóddal, és az egyéni kapcsolatok szélesítésével.
- Konfliktushelyzetek egymás közötti, igazságos elrendezésének bemutatása, megtanítása.
- Etikus viselkedéshez szükséges ismeretek átadása, példamutatás.
- A szeretet és a kötődés képességeinek fejlesztése.

Az erkölcsi értékek átadása, a gyermeki személyiség formálása

Úgy gondoljuk, hogy megérett az idő az értékek közvetítésének újragondolására. A gyermekeknek tapasztalatunk szerint szükségük van világos és kötelező korlátokra, ezzel egyidejűleg szabadságra.

Az óvodás korú gyermekek különösen fogékonyak a látott példák befogadására, azok utánzására.

Mint például:

- az igazságosság,
- a helyes viselkedés,
- a békés együttélés,
- a szeretet,
- az erőszakmentesség.

Olyan erkölcsi szükséglet, mely gyermekekre, felnőttekre egyaránt vonatkozik. A gyermekek az értékeket nem beszéd, hanem cselekvés által, szituációkban ismerik meg, s ez által válik majd életük részévé.

Az értékek tudatos feldolgozásának alapja, hogy **a gyermekek**:

- észleljék és utat engedjenek érzéseiknek,
- megértsék és alkalmazzák a szabályokat,
- képesek legyenek önmaguk és mások jelzéseinek érzékelésére,
- a beszéd felfogására és a nyelv helyes alkalmazására.

A megismerés eszközeként sok, szituációs játékot alkalmazunk. A szerepjáték megfigyelése során is információt szerzünk a gyermekek aktuális érzéseiről.

- Az intézményben tiszta és állandó értékrendet állítunk fel.
- Világos, egyértelmű elvárásokat közvetítünk.
- Egymás tiszteletére, elfogadására nevelünk.
- A különbségek elfogadását, tiszteletét kiemeljük.
- Fejlesztjük a toleranciát, a türelmet, a bátorságot.
- Elegendő figyelmet fordítunk minden gyermekre.
- Megerősítő visszajelzésként használjuk a gyakori dicséretet.
- A szeretet kifejezésének ezernyi formáját alkalmazzuk (gyermekek fogadása, köszöntése, odafigyelés, érintés, simogatás, ölelés, nevetés, lágy hangnem, magyarázat, közös játék, szemkontaktus...)

Óvodapedagógusaink a következő feladatokat valósítják meg:

- A szeretet, a melegség, az elfogadás és a biztonság megtapasztalása.
- A megbízhatóság, a megértés, a bizalom átélése.
- A vigasz, a segítség és a támogatás megtapasztalása.
- Az érzések átélése és kifejezése.
- A saját tempó megengedése.
- A viták által a konfliktusok megoldásának megtanulása.
- A pihenés és a csend átélése.
- Bátorság ahhoz, hogy megtegyünk valamit és vállaljuk a következményeket
- Mozgás, játék, kísérletek.
- Titkok felfedezése, titkok megőrzése.
- Testi és lelki erőszakmentesség átélése.
- Az önállóság és a felelősségteljes cselekvés kifejlesztése.
- A tisztelet és megbecsülés átélése önmagunkkal és a többiekkel szemben.
- Szabályok kialakítása.
- Az együttérzés, őszinteség, a folyamatosság elősegítése és megélése.
- A fantázia és a belső világ megtapasztalása.

Elfogadás

- Különösen nagy gondot fordítunk az újonnan érkező gyermekek és az óvodapedagógusok kölcsönös elfogadására.
- A beiratkozást követően (egyeztetett időpontokban) biztosítjuk az újonnan beiratkozott gyermekek számára, hogy az udvari és foglalkoztató szobai játékokban a szülő jelenlétében részt vegyenek, így ismerkedjenek az óvodával, az óvodapedagógusokkal, a gyermekekkel és a környezettel.
- A gyermekek érkezésének első időszakában, a szülővel egyeztetett módon, az új gyermekek, fokozatosan egyre hosszabb időt töltenek óvodánkban.

4.3. közösségi nevelés, szocializáció:

Közösségi nevelés, szocializáció

Az együttesség, a közösen átélt élmények érzelmi többletet adnak a közösség tagjainak. A gyermekcsoportban kialakulnak a közösségi együttélés szabályai, normái, melyekhez igazodik a gyermek. Ugyanakkor minden gyermek sajátos tulajdonságokkal rendelkező, egyedi személyiség, aki egyéni kompetenciával járul hozzá a csoport alakulásához.

A gyerekek egymás közötti kapcsolatában természetessé válik, hogy mindenki más, egyéni külső és belső tulajdonságokkal rendelkezik, és így, másságával együtt elfogadható és szerethető. A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember.

Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, a különbözőségek elfogadását, egymás segítségét.

A tevékenységközpontú program visszatérő, közös tevékenységei, szokásai megteremtik az együttélés egyedi, sajátos kommunikációs rendszerét. A közös élmények hatására valamennyit megérez a közösség ősi összetartó erejéből.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek személyes példa és tudatos nevelés által megtanuljanak olyan magatartásformákat, viselkedési szabályokat, melyekkel saját és társai testi épségét megóvhatja.

a.) A beszoktatás időszaka:

Ezt az időszakot tekintjük a családdal való együttműködés kiindulópontjának. A gyermekek az óvodába a családból vagy a bölcsődéből érkeznek. Ebből adódóan eltérőek a beszoktatás feladatai.

A bölcsődéből érkező gyermekek már rendelkeznek elemi szokás- és szabályrendszerrel, melyre alapozhatunk. Az otthonról érkező gyermekek számára az átmenet sokkal tapintatosabb szülői és nevelői bánásmódot igényel.

Az óvodakezdés első benyomásai meghatározzák mind a gyermekek, mind a szülők óvodához való viszonyát, és a létrejövő kapcsolat minőségét. Az első találkozás az új emberei és tárgyi környezettel, az érzelmi légkörrel szinte minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja a csoporthoz fűződő későbbi kapcsolatát.

Az óvoda a kialakítandó **hagyományait, szokásait** beépíti a csoport mindennapi életébe. Ezzel kapcsolatos elvárások

- A születésnapokat a szülőkkel egyeztetett módon ünnepelje.
- Az ünnepeket emelje ki a csoport mindennapi életéből.
- Biztosítsa változatos tevékenységekkel az érzelmi ráhangolódást és levezetést.
- Az ünnep hangulatához illő öltözeteket viseljenek a felnőttek és a gyermekek egyaránt.
- Az óvoda és telephelyei díszítése tükrözze a gyermekek számára az ünnep fontosságát.

A tanév során az alábbi **ünnepeket** szervezzük meg:

- **Mikulás:** közös készülődés előzi meg. Kis cipőket, csizmákat fényesítünk, dalokkal - versekkel várjuk a Mikulást, aki ajándékcsomagokat hoz a gyermekeknek.
- **Advent:** óvodánk a karácsonyt belső intim családi ünnepnek tartja, ezért csak előkészítő kezdeményezések vannak. A karácsonyt megelőző adventre azonban gyertyagyújtással, adventi koszorúkészítéssel szemléltetjük.
- **Barkács délután:** szülőkkel, gyermekekkel játékos közös délután, megalapozandó a karácsonyi otthoni előkészületet, ünnepi hangulatot
- **Farsang:** a vidámság, a bolondozás, az átváltozás időszaka. Jelmezbe öltözünk. Külön programot biztosítunk. Mulatságos sportfeladatokat szervezünk a gyerekeknek.
- **Március 15.:** nemzeti ünnepünkre a gyermekek életkorának megfelelő
  - szinten emlékezünk: huszáros, lovackás játékokkal, zászló, kokárdakészítéssel.
- **Húsvét:** óvodánk és telephelyei a húsvétot belső, intim családi ünnepnek tartja, ezért csak előkészítő kezdeményezések vannak, tojásfestés, dekorációkészítés.
- **A Föld napja (IV. 22.):** élményszerző sétával, virág- vagy faültetéssel, beszélgetéssel – játékos versennyel emlékezünk meg erről a napról.
- **Anyák napja:** közös, de mégis meghitt családi ünnepre készülünk meglepetésekkel, ajándékokkal. (nyílt nap)
- **Gyereknapi:** ezen a napon szervezhetünk sportnapot, a gyerekeknek meglepetés-elfoglaltságokat találunk ki. Megvalósítható a csoport szobájában, az udvaron, esetleg szervezett kiránduláson.

- **Évzáró, ballagás:** Búcsúzunk az együtt munkában, tanulásban, sok-sok játékban eltöltött hónapoktól. (nyílt nap)
- **Évvégi hagyományos kirándulás**

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

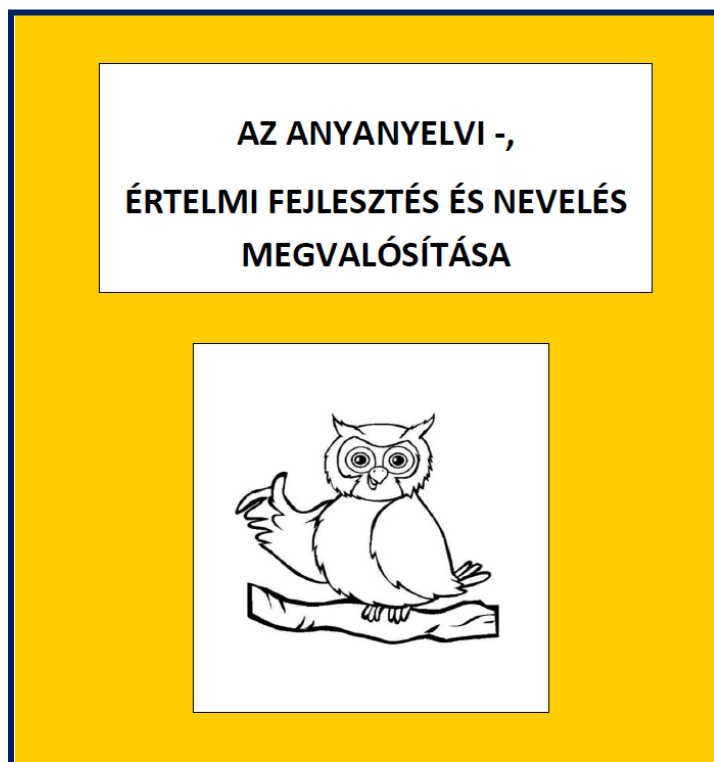
A gyermek:

- Jól érzi magát a közösségben.
- Alkalmazza a köszönés és megköszönés, a kérés megfelelő szófordulatait.
- A közös tevékenységekben aktív, megfelelő magatartású.
- Hiányzó társait számon tartja.
- Érdeklődik mások iránt, együtt érez társaival.
- Baráti kapcsolatai színesednek, bízik társaiban és önmagában.
- Tisztelettel viselkedik a felnőttekkel, munkájukat megbecsüli.
- Észreveszi, ha valaki segítségre szorul, felajánlja segítségét.
- Elfogadja és teljesíti az óvodapedagógus kéréseit, útmutatásait.
- A megkezdett munkát befejezi.
- Felelősségtudata, feladattudata egyre szilárdabb.
- Elfogadja az alá-, fölé-, mellérendeltségi viszonyokat.
- Igazat mond.
- Konfliktusait önállóan, szóban próbálja megoldani.
- Képes kívánságait módosítani, elhalasztani.
- Képes együttműködni társaival, a felnőttekkel.

A gyermekek

- Tudják óvodájuk, csoportjuk nevét.
- Ragaszkodnak a csoportjukban lévő gyermekekhez, felnőttekhez, ezt kifejezik érzelmi és verbális szinten is.
- Baráti kapcsolataik színesednek, bíznak társaikban és önmagukban.
- Képesek együttműködni társaikkal, s a felnőttekkel.
- Ismerik és betartják a kulturált viselkedés szabályait.
- Elfogadják társaik eltérő külsejét, viselkedését, beszédét, vagyis társaik másságát.
- Az adott tevékenységek által megkívánt magatartásformákat elfogadják, azoknak megfelelően cselekszenek.
- A vendégeket szertettel fogadják.
- Köszönnek a felnőtteknek és társaiknak.
- Alkalmazzák a köszönés és megköszönés, a kérés megfelelő szófordulatait.
- Értik, elfogadják és követik a felnőttek kéréseit.
- A tevékenységeket a megbeszéltek alapján befejezik.
- Szívesen végeznek munkát a közösségért.
- A közös tevékenységekben aktívak.
- Képesek nyugodtan ülni, s a felnőttre figyelni.
- A konfliktushelyzetben társaikkal megegyezésre jutnak.
- Koruknak megfelelő énképpel rendelkeznek.
- Együttműködnek a közös rendezvényeken.

4.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósulása

Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Programunk lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése, amelyek elválaszthatatlanok, és az óvodai élet egészét áthatják.

A tevékenységek során a beszéd, a gyermek önkifejezésének és gondolkodásának legfőbb eszközévé válik.

Feladatunk, hogy a gyermekek beszéd és kommunikációs képességeit fejlesszük a változatos tevékenységek és a szabad játék során. További feladatunk a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése által, a gyermekek spontán szerzett és tervezett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése. Biztosítjuk a gyermekek számára azt az ösztönző környezetet, mely által értelmi képességük, képzeletük, kreativitásuk, alkotóképességük fejlődik.

Az óvodai nevelés meg tapasztaláson keresztül, a gyermek legfőbb tevékenységének, a játéknak az eszközével ismerteti meg őket szűkebb és tágabb környezetükkel, nyújt új ismereteket és mélyíti el a már meglévőket.

Legfontosabb motivációnak az életkori sajátosságukból eredő természetes érdeklődést és kíváncsiságot tekintjük, melyet változatos tevékenységekkel keltünk fel, és tartunk meg. A gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére, életkori sajátosságaira alapozva tapasztalatszerzés biztosítása a természeti és társadalmi környezetről, valamint a gyermekek értelmi képességeinek megalapozása, fejlesztése.

Programunk középpontjában **a játék**, a játékos, könnyed, természetes környezetben való „tanulást” előtérbe helyező magyar kultúra átadása áll, melynek segítségével komplex személyiségfejlesztésre törekszünk, figyelembe véve a gyermek egyéni fejlettségét és képességeit.

A gyermek beszédképességének gondozása, fejlesztése. Oldott derűs légkör megteremtése, melyben a gyermek közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik és fejleszthető.

Az anyanyelvi nevelés áthatja az egész óvodai életet, a gyermeki tevékenység minden területét.

A magyar anyanyelvi és kommunikációs nevelés **átszövi a nevelőmunka minden területét**, közvetítő elemként jelen van a nevelési folyamat legapróbb mozzanataiban is.

A szocializációs folyamatban a beszéd, a kommunikáció a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb része. A kommunikáció által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gyarapodnak ismeretei, kapcsolatai, fejlődik beszédképessége, anyanyelvi kultúrája.

Célunk

- A gyermekeket olyan beszédközegbe helyezni, ahol a különböző élethelyzetekben támogatjuk a kérdezést, elkerüljük a javítgatást.
- A gyermek ne csak választékosan, hanem szépen, helyes kiejtéssel tanuljon meg beszélni.
- Az értelmi képességek, érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás fejlesztése.
- Az alapvető kultúrtechnikák elsajátításához szükséges különböző képességek alakítása, fejlesztése.
- Egyre pontosabb, valósághű érzékelés – észlelés kialakítása.
- A figyelem összpontosítására való képesség alakítása.
- A valósághoz közelítő képzeleti működés alakítása.
- Emlékezet fajtáinak finomítása.
- Gondolkodási alpműveletek stabilizálása.
- Kreatív képzelet, problémamegoldó, gondolkodás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet kialakítása.
- A beszéd fejlődésével párhuzamosan kialakuló elemi, fogalmi gondolkodás megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan változatos tevékenységek tervezése és szervezése a mindennapok során, mely épít a gyermeki spontaneitásra, kíváncsiságra, érdeklődésre, a természetben történő felfedező megismerésre, az élethelyzethez fűződő tapasztalatszerzési lehetőségekre.
- A játékoság, az élményt adó, oldott légkörben való cselekvés, vizsgálódás biztosítása.
- A kötött és a kötetlen foglalkoztatási forma közötti ésszerű arány kialakítása, és a komplexitásban rejlő lehetőségek kiaknázása.
- Az értelmi képességek – érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotó képesség – fejlesztése.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése, beszédhibák javítása.
- A szülők folyamatos tájékoztatása a gyermek értelmi fejlődéséről, további teendőkről, az otthoni fejlesztés lehetőségeiről.

- Problémák esetén, szülő beleegyezésével szakember segítségének kérése.
- A szülők figyelmének felhívása a gyermek kiemelkedő képességére, azzal kapcsolatos további teendőkre.
- Modellnyújtás.
- Olyan feltételek biztosítása, melyek mellett a gyermek meg tudja szeretni azokat a tapasztalatokat, melyek segítségével eljuthat a *magyar* nyelvi kommunikációs szint legmagasabb fokára.
- Biztosítson módot a kérdezésre, adjon választ és kérdezzen vissza, beszéde legyen szemléletes és képszerű.
- Teremtsen helyzeteket, melyekben a gyermekek elmondhatják örömeiket, bánatukat, azt, ami foglalkoztatja őket.
- Ismerje fel a beszédhibákat, a hangszín és beszédritmus rendellenességeit, gondoskodjon a szakirányú fejlesztésről.
- Szervezzon játékokat a beszédszervek ügyesítésére.
- Családi háttérből kiindulva, a gyermek egyéni képességeit megismerve, beszédfejlesztő, kompenzáló tevékenység folytatása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Az egyszerűbb feladatokat megérti.
- Érdeklődik a környezet tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladat végrehajtásában kitartó.
- Szándékos figyelmű- időtartama életkorának megfelelő.
- Teljesítménye eredményét reálisan értékeli.
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Képes a logikus, problémamegoldó gondolkodásra.
- Tapasztalatait szóban kifejezi.
- Természetes közegnek tekinti a magyar nyelvkultúrát.
- Érthetően folyamatosan kommunikáljon, beszéljen.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ.
- Különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkotson.
- Tisztán ejtse a magán- és mássalhangzókat.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Legyen képes rövid történet önálló elmondására.

5. A Pedagógiai Program tevékenységformái

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

FEJLESZTÉS TARTALMA

A tevékenységek által nevelődő gyermek felnőtt korában aktív részese lesz természeti és társadalmi környezete alakításának. A tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg.

A négyes feladatrendszer elemei:

1. Játék és tanulási tevékenység
2. Társas és közösségi tevékenység
3. Munka tevékenység
4. Szabadidős tevékenység

A fent felsorolt tevékenységek egymást átszöve érvényesülnek nevelési folyamatban és együtt jelentik az óvodás korú gyermek nevelésének tartalmát.

A nevelés és a tanulás tervezésében a komplex gondolkodásmódot és a tevékenységek egymáshoz való kapcsolódását tartjuk szem előtt. A feladatrendszer elemei nem választhatók el egymástól, szorosan összefüggnek.

Komplex gondolkodásmód jellemzi mind a tervezést, mind a gyakorlati megvalósítást.

Játék

A **játék** a 3-7 éves korú gyermek legelemibb pszichikus szükséglete, alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket.

"Jót és jól játszani - ez a gyermek dolga az óvodában", mi is ezt tartjuk szem előtt, ehhez próbálunk minél több időt, lehetőséget biztosítani. Minél több személyes szituációt, személyes élményt, ötletet, nyújtunk a gyermekeknek, ami serkenti őket az elmélyült játékra, tevékenységre.

"A lényeg az, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben éljék meg."

Az egyéni élményeken túl a közös élményszerzés is a játék fejlesztése érdekében történik, ezért minél több sétát szervezünk, olyan helyekre, ahol a gyermekek ismeretei, tapasztalatai bővülnek. A nyugodt légkörön és elegendő időn kívül, gondoskodunk a játékhoz szükséges eszközökről. A csoportszobákban úgy rendezzük el a játékokat, hogy a gyermekek, könnyen hozzáférhessenek.

Az óvodapedagógusnak az a feladata, hogy megfigyelje a gyerekek játékát és megfigyeléseit, tapasztalatait felhasználja a saját nevelési céljainak elérése érdekében, és indirekt módon befolyásolja szükség esetén. A gyermekek játékából megismerhetjük személyiségüket, környezetüket, a körülöttük élők magatartását, viselkedését, a gyermekekhez fűződő viszonyukat. Programunk jellegéből adódóan nagy hangsúlyt fektetünk a kisgyermek alapvető pszichikai szükségleteinek kielégítésére, a **SZABAD JÁTÉK**-ra, figyelembe véve annak feszültségoldó, önértékelés kialakulását elősegítő képességfejlesztő és személyiség formáló hatását.

Mi a játék?

- Sokrétű, összetett viselkedés.
- Életmódot, életformát, elsődleges életkategóriát értünk rajta.
- Szabad akaratból, külső kényszer nélkül jön létre.
- Nem az eredmény, a teljesítmény, hanem maga a folyamat a fontos.
- A gyermek a játékba viszi bele belső történéseit, érzelmeit, vágyait.
- Az igazán jó játék kialakulásának fontos feltétele, motiváló ereje maga a pedagógus játék iránti fogékonysága, játékra való hajlama, humorérzéke, rugalmassága.

A játék a gyermeket körülvevő természeti és társadalmi környezetre épül, abból táplálkozik, azt hívja életre.

A kisgyermek számára minden a játékon keresztül közelíthető meg, minden, amit csinál, elsősorban játék. Ebből következik, hogy könnyű megkeresni azokat a lehetőségeket, amelyek a környezeti nevelés szempontjából is értékesek.

Játék közben természetesen fejlődnek a gyermekek azon értelmi és testi képességei, melyek szükségesek a környezeti nevelés követelményeinek megvalósításához.

Az egészségesen fejlődő, kiegyensúlyozott gyermek játéka ötletgazdag, elmélyült, nyugodt, örömteli, melyben kellemes élményeit újra átélheti, féltelmei, elfojtott indulatai oldódhatnak, vágyai beteljesülhetnek.

Ezért a gyermek számára a világ megismerésének alapvető formája.

Az óvodapedagógus feladatai

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (hely, idő, eszköz, légkör, élmény).
- A gyermekkorban megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének fokozása, a gyermekek egyéni sajátosságainak, igényeinek figyelembevételével.
- Különböző fejlettségű gyermekek együtt játszásának segítése.
- A gyermek beszédkészségének fejlesztése a játék szituációkban.
- A játék sokoldalú fejlesztő hatásának tudatos kihasználása.
- A gyermekek fejlődésének nyomon követése (Fejlesztési Napló)
- Szükség és igény szerint az együtt játszás jelentőségének felmérése, támogató, serkentő, ösztönző modell nyújtása.

- A csoportban csak annyi szabályt vezessen be, ami segíti a nyugodt, rugalmas, oldott légkör fenntartását, az alkotó cselekvést, a sokféle manipulációt és az elképzelések valóra válását.
- Tegye lehetővé, hogy a családban, az óvodában, a tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermek újra és újra a játékban átélhesse.
- Segítsen a szülőknek a gyermek életkorának és fejlettségének megfelelő játékfajták és eszközök kiválasztásában.
- Tartsa be a játékirányítás elveit (önkéntesség, egyéni bánásmód, irányítás módjai...).

Játékfajták:

Gyakorló játék

- Kiinduló pontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker.
- Nagymozgások fejlesztése.
- Percepciófejlesztés.
- Az újszerű cselekvés ismételtetése örömforrás.
- Szem-kéz koordináció fejlesztése.
- Lehet: mozgásos, manipulációs, verbális, akusztikus.
- Általa lehetővé válik anyagok tulajdonságainak megismerésére (felület, szín, forma, nagyság).
- Szem – kéz koordinációt, finom motorikai fejlődést biztosít.
- A testséma és percepció fejlődés alapja.

Konstruktív vagy építőjátékok

Ezen tevékenység során a gyermekek különböző játékszerekből összeraknak valamit. Eleinte ez spontán történik, majd az eredmény átgondolt, megtervezett, céllal végzett építés lesz.

- Átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása.
- Tanulja, tapasztalja a rész-egész viszonyát.
- Megfigyelő-képessége, gondolkodása fejlődik a modellkészítés során.
- Matematikai ismereteket szerez.
- Fejlődik a szem-kéz koordinációja.
- Fejlődik percepciója.
- Fejlődik verbális kifejező-képessége.

Szituációs – Szimbolikus – Szerepjáték

- Nagyon gazdag tárháza van.
- Tapasztalat, ismeret, elképzelés, érzelem ötvöződik benne.
- Kezdeményező-készség, önkéntesség, önállóság fejlődik általa.
- A szabad választás lehetőségét biztosítja.
- Szocializációs szerep fejlődésében nagy jelentőségű.
- Kommunikációs készség fejlesztéséhez elsődleges játékforma.
- Eközben a szervező készség előtérbe kerül.
- Alapvető erkölcsi értékek és az együttélés szabályainak rögzítésére alkalmas.
- A gyermekek a vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra fontos mozzanatait.
- Konfliktus feloldó hatású.

Szabályjátékok

- Felölelik a teljes játékkört a maga mozgásosságával, az észlelést igénylő képi kultúrájával és teljes értelmi rendszerével.
- Érzelmeket tanul, megtanulja indulatait fékezni.
- Megtanulja a siker- és kudarc-tűrést.
- Helyes magatartásformákat sajátít el.
- Fejlődik közösségi érzése, felelősségtudata.
- A szabályok betartása fejleszti önuralmát.
- Fejlődik logikus gondolkodása.
- Fejlődik észlelése.

Barkácsolás

Mindig a játék igényéből indul ki, kötetlen. Soha nem öncélú. Az elkészített eszközöknek mindig van funkciója.

- Alapja a gyűjtő munka.
- Beépítik a játékba, de lehet játékjavítás, - készítés is az indíték.
- Széleskörű ismereteket ad az anyagokról, eszközökről.
- Manuális készség fejleszthető általa.

Dramatizálás, bábozás

A bábozás a gyermek belső világának legkifejezőbb eszköze. Ezáltal eleveníti fel tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai és szociális élményeit.

A dramatizálás szoros összefüggésben áll a bábozással. Dramatizáláskor a gyermek saját, vagy irodalmi élményeit játssza el kötetlen módon. Ezek az élmények érzelmileg ragadják meg a gyermeket és hatnak rá.

- Saját vagy irodalmi élmények eljátszása.
- Érzelmek és esztétika hatja át.
- Jelentős az emlékezet, kreativitás, beszéd-készség fejlődése.
- Speciális kar-, és kézmozgást igényel.
- Mozgás, mimika, gesztus megjelenítésére alkalmas.

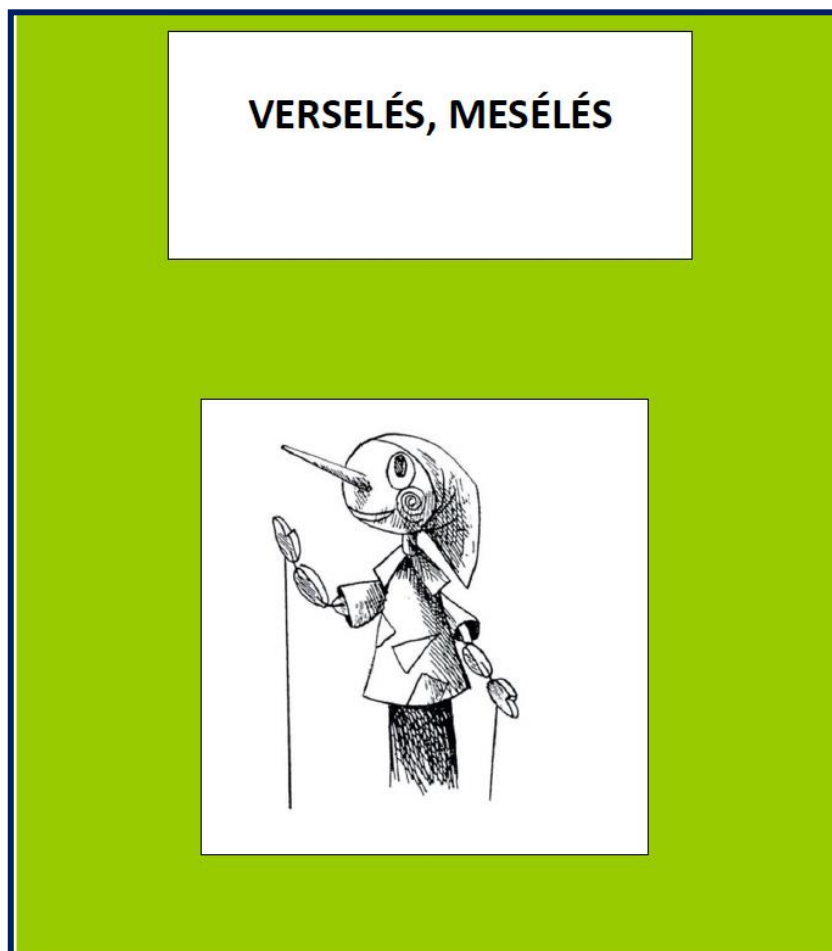
A nevelőmunkát segítő eszközök

- Kirakók, memória, fűzős figurák, dominók, gyöngyfűző készlet, tükör, babakonyhai, babaszobai játékok, orvosi táska, szerszámok, babák, babakocsi, állatok, vonat szett, fa építőkocka, lego, duplo, papírtéglák, bábok, társasjátékok
- Udvari játék: mászóka, csúszda, homokozó, babaház, többfunkciós „vár”

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A játék folyamán a gyermek kezdeményező, alkalmazkodó, kitartó, alkotó, másokat elfogadó- segítő derűs, harmonikus, szeretetteljes személyiséggé válik.
- Alakuljon ki a szociális magatartást alakító modellkötés.

5.2. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megteremtésének és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze. A mindennapos verselés, mesélés, mondókázás az óvodáskorú gyermekek alapvető szükséglete. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese- képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és a szavak egységével a gyermekeknek érzelmi – értelmi élményt adnak. A verselés és mesélés élmény a kisgyermekek számára. Szeretik a verseket, meséket, örömet okoz nekik, kérik, várják az újabb és újabb élményt. A tervezett meséket mindig közösen (az egész csoport együtt) hallgatják, de vannak olyan helyzetek (játékidőben, szabadidőben), amikor csak egy-egy gyereknek mesélünk. Verselni együttesen, kisebb csoportokban és egyénenként is szoktunk.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, oldja szorongásait, feloldást, megoldást kínál, segíti élményei feldolgozását.

Az óvodában a népi, a klasszikus, és a kortárs műveknek egyaránt helye van. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi- népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A korosztálynak megfelelő mese megfelel az óvoda gyermek szemléletmódjának, világképének, a világ megismerésén túl segíti a világ befogadását.

A gyermekek saját vers-, és mesealkotása, annak mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik nagyon fontos formája.

Mesélni, verselni mindennap szükséges. Nem teszünk különbséget a kezdeményezés és az elalvás előtti vagy spontán mesélés között. Mindkettő nagyon fontos a maga helyén és idején. A lényeg a kellemes légkör, a szabad és önfeledt mesélés és mesehallgatás.

A mesélés és verselés megvalósulási formái mindig az alkalomtól függenek. Lehetőség adódik a frontális, a mikro csoportos, páros és egyéni foglalkozásra is.

Célja a műveltség megalapozása, a gyermek személyiségének formálása, viselkedéskultúrájának alakítása, morális érzékenységének fejlesztése, önismeretének mélyítése, a környező világ megismerésének segítése, a gyermeki világkép stabilizálása.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Feladata

- A gyermekek olvasóvá nevelése, hogy később igényük legyen a folyamatos ismeretszerzésre az őt körülvevő világról.
- A gyermekek belső, képi világának alakítása

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekre figyelő, szeretetteljes hangulat megteremtése, melyben érvényesül az együtt játszás öröme.
- Naponta mesélés, verselés, mondókázás valamint lehetőség biztosítása a gyermekek számára is.
- Irodalmi anyag színvonalas összeállítása, különös tekintettel a magyar népmesékre.
- Az irodalmi anyag tudatos, igényes, idő- és alkalmyszerű összeállítása, évszakoknak megfelelő, környezet megismeréséhez, ill. tevékenységekhez csoportosíthatóan.
- A mesék kezdetben egyszerű, ritmikus ismétlődésekkel tűzdelt formáját váltsák fel a több szálon futó állatmesék, népmesék, történetek, népi játékok, közmondások, meseregények.
- A mese és vers anyagát a csoport életkori sajátosságainak megfelelően válogassa össze.

- A kisgyermekkorban kedvelt hagyományos formák - mondóka, verselés, mesélés, dramatizálás, bábozás - lehetőségének folyamatos biztosítása.
  - A siker mindig a nevelő szövegtudásán, aktivitásán, kapcsolatteremtő képességén múlik.
- Minden korosztály nevelésében az ölbeli játékok alkalmazása, melyek a gyermekkel való kapcsolatteremtés eszközei is.,
- A népi, **a klasszikus és a kortárs irodalmi művek**, megfelelő arányának alkalmazása fő szempont.
- A szóbeliség és mozgás összekapcsolásának lehetővé tétele. Az irodalmi nevelés kulcskérdése, hogy az óvodában mindkét műfaj a szóbeliségben él és hat, pedig a *vers*: ősi formájában, énekelt, mozgással (táncsal) kísért szöveg.
  - *Mondani, és csinálni* kell kisgyerekeknek csak úgy érdekes.
- Az irodalmi élmények vizuális megjelenítésére minél több lehetőség biztosítása.
- Beszédfejlesztés, mely csak indirekt módon lehetséges, utánzásos alapon, játékon keresztül.
- Személyes példamutatás, kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek közötti párbeszéd ösztönözése.
  - Az óvodapedagógus szép beszédpéldájával, jó artikulációval, választékosan beszélő környezet biztosításával pozitívan befolyásolja a gyermek, nyelvi fejlődését.
- Beszédproblémák esetén a háttér felderítése elsődleges feladat, majd szükség esetén speciális szakember segítségének kérése, szülői tájékoztatás mellett.
- A logopédussal jó együttműködés kialakítása, melynek során az érdekeltek pontosan ismerik saját és egymástól jól elkülöníthető, de azonos cél érdekében folyó feladataikat, munkamódszereiket.

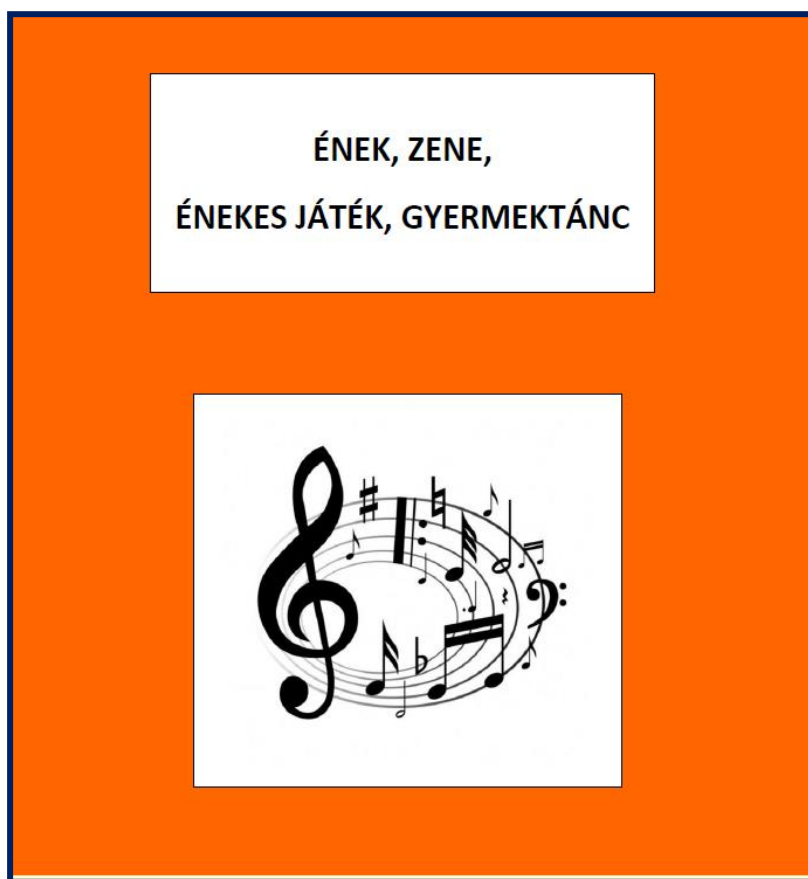
A nevelőmunkát segítő eszközök

- Bábok, ritmuseszközök, mesekönyvek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Szívesen ismételtet verseket, rigmusokat, mondókákat, szólásokat, találós kérdéseket.
- Egyedül is vállalkozik az irodalmi anyag elmondására, újrájátszására.
- Örömmel várja a mindennapos mesehallgatást.
- Van kedvenc meséje, ismeri és visszaadja annak rövid tartalmát.
- Szívesen mesél, versel, mondókázik, bábozik, dramatizál önmaga és társai szórakoztatására.
- Tud meséket és történeteket kitalálni, azokat mozgásban megjeleníteni.
- Alakul mese tudata, megkülönbözteti a valóságot az elvonttól.

5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés, amely a művészeti nevelés körébe tartozik, az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre. Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket és esztétikai fogékonyságukat. Hatásukra a gyerekek szívesen énekelnek, játszanak, dúdolgatnak, és hallgatnak zenét. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Az érzelmi gazdagsággal játszott dalos játékok folytán a gyermekek belső igényévé válik a zene. A nap folyamán bármikor lehetőség nyílik énekes, mondókás játékokra a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A kisgyermek spontán ének-zenei kezdeményezéseit tartsuk tiszteletben, hagyjuk kibontakozni őket. A dalos, játékos együttlétek fejlesztik emlékezetüket, gondolkodásukat, zenei kreativitásukat, közösségi érzésüket, figyelmüket.

A zenehallgatás feladata, hogy a gyermekek megtanuljanak szívesen, türelmesen zenét, dalt, zenei hangokat befogadni. Megismertetjük őket különböző jellegű dalokkal és zenei hangulatokkal, a hangszerek sajátos hangszínével és játékaival.

A zenei nevelés területén is arra kell törekednünk, hogy kezdeményezéseink játékosak, élményekben gazdagok legyenek. Amikor csak tehetjük, énekeljünk.

A zenei nevelés tartalma:

- Népi mondókák
- Dalos játékok
- Zenehallgatás dalanyaga
- Énekes népszokások játéka

- Népi gyermekjátékok játéka, magyar néptánc alap motívumai
- Népzene, zenehallgatás
- Készségfejlesztés zenei eszközei

A zenei képességek fejlesztését a következő területeken végezzük:

A ritmusérzék fejlesztése:

- Egyenletes lüktetés, ritmus érzékeltetése dalokhoz, mondókákhoz. A kettő összekapcsolása.
- Szünet jelzése.
- Dal felismerése ritmusról.
- Ritmus-visszhang, kérdés-felelet játék, improvizáció.
- Játékos mozgások, tánc, térformák gyakorlása.
- Ütőhangszerek használata.

A hallásfejlesztés:

Éneklési készség alakítása.

- Magas-mély hang érzékeltetése, a dallam vonal térben mutatásával történő ismerkedés.
- Halk-hangos megkülönböztetése.
- Dinamikai és tempóelemek összekapcsolása.
- Hallás finomítása hangszín, hangirány, hangtávolság megállapításával.
- Dallamok felismerése.
- Motívumok éneklése, visszhang-játék.
- Kérdés-felelet, zenei improvizáció.
- Zenehallgatás.

A néptánc és a népi hangszerek:

A gyermekeknek nagyon izgalmas a különféle hangszerekkel való ismerkedés. A hangszerhasználat különösen fontos a zenei készségfejlesztésben. Lehetőség van a népi hangszerek megismerésére. (köcsögduda, doromb, citera, furulya, lopótök duda, hegedű, dob, levélsíp, nádsíp, fűzfa síp, stb.)

A néptánc az óvodában a gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgásokat jelenti. Ezek fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, mozgását és előkészítik a későbbi néptánc tanulást.

Kodály a magyarság meghatározásaként a nyelvet és a zenét említi, harmadik fontos tényező mellettük a mozgás. Ezek a gondolatok számunkra is irányt szabnak, útmutatást adnak. A zene embert formáló ereje kihat az egész személyiségre. A zenei nevelést már a születés előtt kell elkezdeni.

A saját néphagyományainkból való kiindulás mellett ügyelni kell arra, hogy csak művészi értékű zene lehet a nevelés anyaga.

Célja

- Fogékonnyá tenni a gyermeket a szép befogadására, formálni ízlését, emberi magatartását.

Az óvodapedagógus feladatai

- A dalanyag összeállításakor kísérje figyelemmel a mondókák, ölbéli dalos játékok, rigmusok, a műdalok, zenehallgatás megfelelő arányát.
- A játék eredeti formáját, a dal szövegéhez kapcsolódó játékmozdulatokat a változatos térformákkal és mozgásanyaggal tartsa meg.
- A zenehallgatásnál elsősorban az élő dalolást, zenélést alkalmazza.
- Jelenjen meg a csoport életében a **néptánc** lépéseinek, zene anyagának igényes – játékos tevékenykedése.
- Az énekes népi játékok és az **igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások** fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek
  - éneklési készség fejlesztése,
  - hallásfejlesztés,
  - ritmusérzék fejlesztés,
  - a zene meghallgatására nevelés.
- A zenei anyanyelv megalapozása.

A nevelőmunkát segítő eszközök

- Síp, furulya, maracas, csuklócsörgő, csörgődob, kasztanyetta, triangulum, cintányér, ritmusfa

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A tiszta éneklésre törekszik.
- Tud dalokat, dalos játékokat önállóan elkezdni, megfelelő hangmagasságban, tempóban.
- Szívesen hallgatja az óvodapedagógus énekét és hangszer játékát.
- Tud kis eltérő zörejek hangokat megkülönböztetni.
- Szívesen improvizál.
- Próbál érzelmeket kifejezni a zene segítségével, mozgással.
- Ismer 16 – 20 népi gyermekjátékdalt, 5 –6 műdalt, 4 –5 mondókát.

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, képalakítás, építés és kézi munka a gyermekek kedvenc tevékenységei közé tartoznak. A népművészeti elemekkel, az esztétikus környezettel való ismerkedés fontos eszköze a személyiségfejlesztésnek. Az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi – plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagságára épül.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A tevékenységek közben kialakulnak azok az igények, melyek az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására készítik a gyermekeket.

A tevékenység megszervezéséhez kitűnő alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekek által megérthető világ tárgyai és eseményei, valamint az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyerekekhez és megmozgatják fantáziájukat. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást, dicséretet várnak a gyermekek.

A rajzolás, mintázás, kézi munka, festés, az egész gyermekkort átölelő nevelési terület. A gyermek közvetlen környezetétől számtalan spontán és tervezett vizuális ingert kap, melynek hatására tapasztalatokban gazdagodik, fejlődik. Az őt körülvevő világról egyre pontosabb ismeretei lesznek, melyeket sokrétű ábrázoló tevékenysége során megelevenít, újra alkot. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Nevelésünkkel nagymértékben elősegítjük, hogy az egyszerű megjelenítésen kívül érzelmeit és a jelenségekhez való viszonyát is kifejezze.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Célja

- A vizuális észlelés, érzékelés, emlékezet, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosodjon.
- Ébredjen fel a gyermekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel, technikáival való tevékenység vágya.
- Legyenek képesek a tárgyak térbeli kiterjedéseinek felismerésére, alakuljon tér-, forma-, szín-, arányérzékük.
- Formálódjon fantáziaviláguk.
- Fejlődjön alkotókészségük, ízlésük.
- Élményeik, elképzeléseik megjelenítésével egyéni módon tudják alkalmazni a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Fejlődjön manuális készségük a különböző ábrázoló technikák elsajátításával.
- Alakuljon esztétikai érzékük, a szépség iránti vonzódásuk.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyerekek képességeinek megfelelő, hozzáférhető, megfelelő minőségű eszközök biztosítása.
- Sokféle változatos tevékenykedtetés a nap bármely szakában.
- A technikák folyamatos gyakorlási lehetőségének biztosítása.
- Séma nélküli segítségnyújtás a tevékenység során.
- A gyermekek ízlésvilágának fejlődése érdekében esztétikus környezet kialakítása.
- A gyermekek esztétikum iránti fogékonyságának fejlesztése műalkotások segítségével.
- Finommotorika – szem – kéz koordináció fejlesztése.
- Kreativitás, alkotókészség, fantázia fejlesztése.

- A szülők ösztönzése az otthoni ábrázolási lehetőségek biztosítására, a gyermek munkáinak megbecsülése.

A nevelőmunkát segítő eszközök

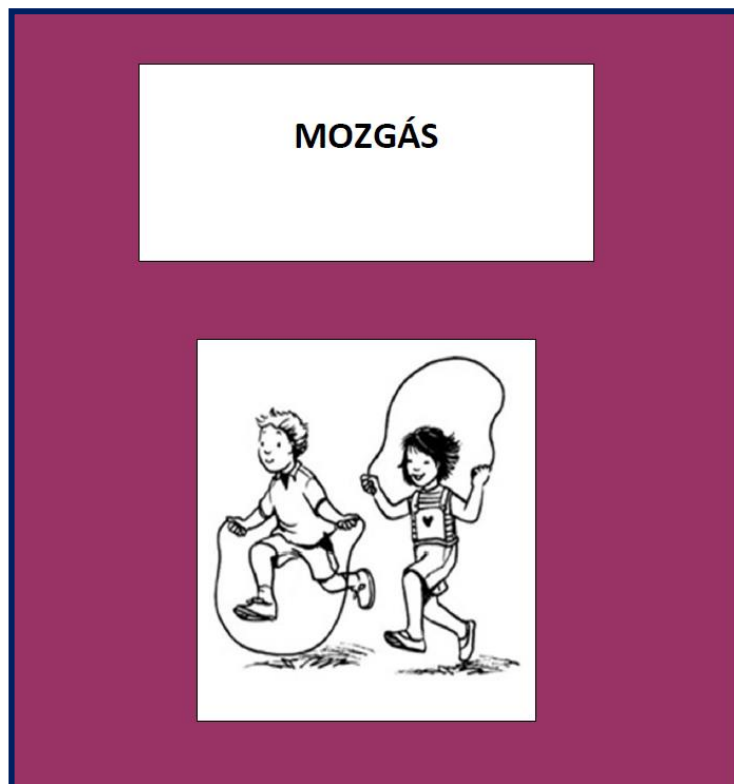
- Különböző színes papírok, kartonok, filc, tű, fonal, gipszkiöntő formák, gyöngyök, gyurma, olló, ceruza, viaszkréta, festékek, ragasztók, ecsetek

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Képalakításaiban egyéni módon jelezni tudja az elemi téviszonyokat.
- Élményei, elképzelései, képzei megjelenítésében többnyire biztonsággal használja a képi kifejezés eszközeit.
- Színhasználatában érvényesíti kedvelt színeit.
- Formaábrázolása változatos, többnyire képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásaiban megjelennek a részformák, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzéseivel is.
- A közös munkák értékelése során saját műveivel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánít.
- Tud formákat mintázni elképzelései alapján és megfigyelései felhasználásával.
- Önállóan és csoport munkában is készít egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket.
- Fokozott önállósággal képes alkalmazni a megismert technikákat.
- Megjelenik a gyermekben az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség a természet szépségeiről, mű-, és népművészeti alkotásokról.
- Igényli a közös cselekvés keretében a rendezett, ízléses, esztétikus környezet észrevételét, óvását, alakítását.
- Eljut arra a szintre, hogy „művei” kifejezővé válik, megjelenik az érzelmek kifejezése.

5.5. Mozgás

A **mozgás** az óvodás gyermek **legfőbb szüksége**le. Az óvodáskorú gyermek egészséges **testi fejlődésének biztosítása csak rendszeres, játékos, egyéni képességeket figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mozgással érhető el**. A mozgásfejlesztés **lényege**: a gyermek érési folyamatához igazított, a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő eszközökkel történő támasznyújtás. A mozgásos játékok fejlesztik a gyermek természetes nagymozgását, valamint testi képességeiket: mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, erősítik a társra figyelmet. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét, fontos szerepük van az egészség megőrzésében. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a téri tájékozódást, a helyzetfelismerést, az alkalmazkodóképesség fejlődését, és az akaraterőt.

Elsődleges és a legfontosabb, hogy **prevencióban** gondolkodjunk már a gyermek óvodába lépésétől kezdve. Mindig a nagymozgásokra alapozunk. Mozgás közben a gyermeket vizuális, akusztikus, taktilis és kinesztetikus ingerek érik, fejlesztik az érzékelését. Tehát a testi képességek fejlesztésével fejlesztjük az érzékszerveket és a gondolkodást is.

A maximális fejlesztést a mindennapi testnevelés objektív és szubjektív feltételei biztosítják.

Objektív feltételek: idő, hely és eszköz

- Szabadban
- Fűves, sík terület az udvaron (futáshoz, egyéb mozgásos játékhöz).
- Egyensúlyozáshoz, járáshoz, mászáshoz, függeszkedéshez szükséges eszközök.
- Hosszabb séták, túrák, kirándulások szervezésével teherbíró képességük, kitartásuk növelése.

Az épületen belül:

Eszközök biztosítása (trambulin, billegő, alagút, pad, lépegető stb.).

- Gondot fordítunk az eszközök tisztaságára, épségére, megfelelő számosságára, lehetőleg a gyermekek számára elérhető helyen tároljuk.
- Az örömteli mozgáshoz feltétlen szükséges a kényelmes öltözet.

Szubjektív feltételek:

Az örömmel, derűs légkörben, együttesen végzett mozgás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához, ezért nagyon lényeges, hogy minden megnyilvánulásunkban tükröződjön, szívesen mozgunk együtt a gyermekekkel. Tehát a mozgáshoz való viszonyunk meghatározza munkánk eredményességét.

A mozgás tartalma:

- szabad mozgástevékenység
- szervezett testnevelés (testnevelés foglalkozások, frissítő, mindennapos testnevelés)

Az egészséges életmód kialakulásának egyik elengedhetetlen feltétele a mozgás, mely nagyban hozzájárul a gyermekek ideális testi és szellemi fejlődéséhez.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek minél sokrétűbb mozgásformákkal ismerkedjenek meg. A mozgás öröme legyen a számukra, s ezt az örömforrást az egész nap folyamán biztosítanunk kell. A mozgáslehetőségek kötött és kötetlen formában valósulnak meg a játék során, az udvari életben, a mindennapos testnevelési, foglalkozásokon.

Célja

- Gyermekek mozgáskedvének fenntartása és fokozása.
- Testi képességeik fejlesztése (erő, gyorsaság, állóképesség).
- Koordinációs képességek fejlesztése (egyensúlyérzék, téri tájékozódás, ritmus érzék,
- szem – láb koordináció, testséma).
- Mozgás- és tartás rendellenességek megelőzése, javítása.
- Akarati tulajdonságok fejlesztése (kitartás, kudarctűrés, önfegyelem).
- A pszichikus funkciók fejlesztése közvetett módon (érzékelés, észlelés, figyelem,
- emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- Finommotoros mozgáskészség megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez, a mozgásos tevékenységhez szükséges hely, idő, eszköz, módszer biztosítása.
- A gyermekek életkorának és egyéni fejlődésük ütemének megfelelő, szükségleteikhez igazodó mozgásformák és terhelés biztosítása.
- Egészségfejlesztő testmozgás megszervezése a mindennapokban.
- Differenciált mozgásfejlesztő játékok és gyakorlatok összeállítása.
- A mozgásfejlesztés főbb területeinek változatos alkalmazása, a gyermekek életkorát és egyéni fejlettségét figyelembe véve:
  - járás és futás gyakorlatok,
  - ugrás gyakorlatok,
  - dobás gyakorlatok,
  - labda gyakorlatok,
  - támasz gyakorlatok,
  - talajtorna elemei,
  - egyensúly gyakorlatok,
  - függés gyakorlatok,
  - mozgásos játékok.

A nevelőmunkát segítő eszközök

- bordásfal, kenguru labdák, tornaszőnyeg, Body Roll készletek, padok, karikák, tornahenger, labdák, kötelek, babzsákok

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Képes egyenletes iramban futni.
- Tud ütemtartással járni.
- Képes a gimnasztikai gyakorlatok esztétikus végrehajtására.
- Képes elkapni a labdát, és célba dobni.
- Képes keskeny padon egyensúlyozó járásra.
- Tud helyben labdát pattogtatni.
- Ismeri az irányokat, tud térben tájékozódni.
- Betartja a versenyjátékok szabályait.
- Képes páros, ill. váltott lábbal szökdelni.
- Tud előre guruló átfordulást végezni.
- Ismer néhány mozgásos játékot, és képes társaival irányítás nélkül játszani.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

5.6.1. A környezet megismerése

KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Ez a komplex foglalkozás azt szeretné megmutatni és érzékelteni, ami a valóságban is teljes egységben érzékelhető.

A célunk az, hogy segítséget nyújtsunk a gyermeknek, ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Programunkban kiemelt feladatként kezeljük ezt a témát.

Komplex foglalkozások témakörei:

- Testünk
- Napszakok, a hét napjai, évszakok
- Család – szülők munkahelye – foglalkozások
- Óvodánk környéke (iskola)
- Községünk, élete, nevezetességei

Témakörök az évszagnak megfelelően évszakokra bontva:

- Évszakok – az ember kapcsolata
- Legfontosabb jellemző jegyei
- Állatok: vadak, vadon élők, háziak, rovarok, madarak
- Növények: kerti, vad-és gyógynövények, gyümölcsök
- Közlekedés – társadalmi környezet, emberek munkája
- Színek, színárnyalatok
- Környezetvédelem
- Jeles napok, hagyományok

Természetóvó jeles napjaink:

A Zöld napok megtartásával – életkorukat, fejlettségi szintjüket figyelembe véve – tudatosítjuk a gyermekekben, hogy az élővilág védelme érdekében óvnunk-védenünk kell közvetlen környezetünket (a Földünket, a vizeinket, a levegőt, az élővilágot).

- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld világnapja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)

Feladatunk, hogy a gyermekek figyelmét minden nevelési területen a környezet felé kell irányítani. A növény- és állatfajok tisztelete, megbecsülése, a szülőföld, a lakóhely, az ehhez kapcsolódó személyek, az itt élő emberek megismerése és szeretete vezet el a környezettel való pozitív viszony kialakítására, és oda, hogy a gyermekek később egyértelműen és semmi mással össze nem tévesztett fogalomként értsék meg, mi a hazaszeretet és mi a magyarságtudat. Programunk összeállításánál arra törekedtünk, hogy olyan rendszeres tevékenységeink legyenek, melyek a szokások alakítását segítik elő, alkalmakhoz kötődnek, és ezek az élményszerűségét erősítik.

Célja

- A természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Olyan érzelmi alapozottság, érdeklődési kedv felkeltése a világunk iránt, amely kedvező alapja lehet a környezetbarát életmódnak.
- Környezetbarát intézmény megteremtése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A természeti és társadalmi környezet megismertetése a következő témákban: család, testünk, közlekedés, évszakok, növények, állatok, napszakok.
- A gyermekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva új ismeretek nyújtása, illetve a meglévők mélyítése, rendezése.
- A gyermek spontán érdeklődésére építve, keltse fel kíváncsiságát, megismerési vágyát.
- Ismertesse a kulturált élet szokásait, az elfogadott viselkedési formákat, az érzelmi és erkölcs viszonyokat.
- Közvetítse az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra, helységekre jellemző néphagyományokat.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek maga fedezhesse fel a világot.
- Törekedjen arra, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben, élőben figyelhessen és tapasztalhasson meg a gyermek.

- A természet, a környezet megszerettetése, a pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Értelmi képességek kialakítása.
- Verbális fejlesztés.
- Komplexitás egyéb esztétikai tevékenységekkel.

A nevelőmunkát segítő eszközök

- Plakátok, locsoló, kerti szerszámok, nagyítók, földgömb, gyermeklexikonok...

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Tisztában van saját és szülei, testvérei adataival: lakáscím, név, foglalkozás.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően sorolja fel.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri jellegzetességeiket, sorrendjüket.
- Felismeri a napszakokat: reggel, dél, este.
- Ismeri a növény szót, önállóan gyakorolja a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Az általa ismert állatokat csoportosítja külső jellegzetességeik, hasznuk és élőhelyük szerint.
- Felismeri környezete tárgyait, azokon a színeket.
- Alakul ítélőképessége.

5.6.2. A környezet mennyiségi és formai összefüggései

Célja

- A világ formai, mennyiségi, téri viszonyainak felfedezése.
- Mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemlélet alakulása.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok – okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, valamint a logikus gondolkodás megalapozása.
- A gyermekek érdekes problémahelyzetekkel való aktivizálása a logikus gondolkodásra.
- A matematikai kifejezések tudatos alkalmazásával a gyermekek passzív és aktív szókincsének bővítése.
- A gyermekek belső késztetésének kihasználása a feladatok megoldásánál.
- Biztosítsa, hogy a gyermek saját logikája szerint gondolkodhasson.
- Nyújtson segítséget több variáció megtalálásában.
- Fejlessze a gyermekek problémafelismerő és megoldó készségét.

A nevelőmunkát segítő eszközök

- Logikai készlet, mérőrud készlet, számoló figurák, mértani formák, dobókocka, kis tükör, dominó, társasjátékok

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait kifejezi.
- Érti és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban használt összehasonlító fogalmakat.
- Képes különböző szempontok szerinti válogatásra.
- Részt tud venni mennyiségek összemérésében, alkalmi egységgel való mérésben.
- Elő tud állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- El tud mesélni tevékenységről, történésekről, képről egyszerű darabszámmal is kapcsolatos történeteket.
- Tárgyakat tud számlálni 10-ig.
- Építései, síkbeli alkotásai során azonosítani tud különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Másolással képes megépíteni a mintával megegyező elemekből és színben, nagyságban eltérő elemekből is kirakni térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
- Tapasztalatokat és élményeket szerez a tükörrel való tevékenysége során.
- A térben való tájékozódásban képes megkülönböztetni a jobbra-balra irányokat és állásokat.
- Érti és követni tudja az irányokat, illetve a helyeket kifejező névutókat.

5.7. Munka jellegű tevékenységek

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kihasználását. Az óvodás gyermekek számára a munkatevékenység játékos jellegű.

A munka és a munkajellegű tevékenység fontos eszköze a személyiségfejlesztésnek. Pedagógiai funkciója nem a szakismeretek gyakoroltatása, hanem a gyermekek együttműködési képességeinek fejlesztése. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok során megélik a közösségért való tevékenykedés örömét is. A munkajellegű tevékenységek a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Az óvodapedagógusok a gyermekek munkáját mindig konkrétan, reálisan és egyéni képességeikhez mérten értékelik. Ez az a terület ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermekek számára. Ez a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező.

Munka jellegű, közösségért végzett tevékenységi formák:

- A tevékenységközpontú cselekvések bővítik a naposi teendőket. Például: kézműves tevékenységeknél az eszközök előkészítésében való segítségnyújtás, sütéseknél az adott hozzávalók előkészítése, vágott virág alatt mindig friss víz legyen, stb.
- Növény és állatgondozás.
- Különböző munkafolyamatokkal való ismerkedés (pl.: gereblyezés, kapálás, ültetés).
- Csoportszobában lévő növények gondozása.
- Akvárium rendben tartása, eledelről való gondoskodás.
- Az udvaron lévő virágoskert gondozása, a kertben lévő változások folyamatos figyelembe vételével.
- A télen itt maradt madarokról való gondoskodás (madáretető készítése).
- Nyáron madáritatók kihelyezése.
- Naposi munka.
- Alapvető követelmény a tevékenységek során az önállóság, az öntevékenység és a cselekvő tapasztalás lehetőségeinek megteremtése. A különböző munkafajták közös vonása, hogy tevékenykedtetést, tényleges munkavégzést jelentsen az óvodában. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van, egyéni és életkori fejlettségüknek megfelel és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani.
- Óvodánkban az alábbi munkafajtákat végezhetik a gyerekek:
  - A gyermek saját személyiségével kapcsolatos munkák: önkiszolgálás (öltözködés, testápolás, étkezés, környezet rendben tartása).
  - A csoport érdekében végzett munkák: naposság, alkalomszerű munkák (dekorálás, ajándékok készítése, segítségnyújtás a felnőtteknek, egymásnak, megbízatások), növénygondozás (virágok ültetése, gyomlálása, öntözése, betakarítás), természetsarok rendezése.

Célja

Bizonyosságot szereztetni a gyermekkel arról, hogy mit tud, mire képes, mit gyakoroljon, kihez forduljon segítségért, ki az, akivel együttműködni képes. Létrehozni a feladatok megosztásával az együtt munkálkodás örömét, mely az alkotó életforma része.

A munka a személyiség fejlesztés tevékenységi formája és eszköze. A gyermek az önmagára vonatkozó (önkiszolgáló) tevékenységek során eljut a társakért, a csoport érdekében végzett munkáig. A gyermeki munka mozgatórugója a gyermek aktivitási vágya és a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése. A pedagógussal kialakult érzelmi kapcsolat ösztönzi őket a munkajellegű tevékenység céltudatos elvégzésére, és játéknak éli meg, még akkor is, ha az konkrét feladatra irányul, és a felnőtt fogalmai szerint munkát végez.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megfelelő hely, idő, nyugodt légkör biztosítása az egyes tevékenységekhez.
- A gyermek méretéhez igazított eszközök biztosítása.
- Az eszközök használatának bemutatása, gyakoroltatása.
- A munkamozzanatok legcélszerűbb fogásainak, azok sorrendjének megtanítása.
- Differenciált fejlesztés, a munkakészségek és szokások alakítása az életkor és egyéni fejlettség figyelembe vételével.
- Az egyéni fejlettségnek megfelelő ellenőrzés, értékelés, segítségnyújtás.
- Az állandóság, aktivitás, folyamatosság biztosítása.
- Az önállóság fejlesztése.
- Az önbizalom, a kitartás, a felelősségérzet fejlesztése.
- A gyermekek önértékelésének, igény szintjének emelése.
- Az együttműködés formáinak megismertetése.
- A gyermek szociális magatartásának, társas kapcsolatainak fejlesztése.
- A szülők figyelmének felhívása a gyermeki munka szükségességére, a türelem, az érdeklődés, a segítség fontosságára.

Feladatok a különböző területeken

Önkiszolgáló munka

- A testápolás, öltözködés, étkezés során biztosítsa az életkornak és fejlettségnek megfelelő önállóságot.
- Ismertesse meg a gyermekeket az önkiszolgáláshoz szükséges eszközök használatával.
- Tanítsa meg a gyerekeket a feladatok elvégzésére.

Közösségért végzett munka

- A naposi - felelősi rendszer fokozatos bevezetése egyéni képességeknek megfelelően.
- A feladatok mozzanatainak sorrendjének bemutatása, gyakoroltatása.

Alkalomszerű munkák

- Életkorhoz, a gyerekek erejéhez mért, a csoport fejlettségi szintjének megfelelő munkalehetőségek teremtése. (díszítés, javítás, üzenetek átadása, ünnepi készülődés, teremrendezés)

Állat-, és növénygondozás

- Kert gondozása (locsolás, levélgyűjtés, gereblyezés)
- A természetvédelem fontosságának hangsúlyozása.
- A gyermekek aktivitásának, érdeklődésének kiaknázása.

A nevelőmunkát segítő eszközök:

- kerti gyermekszerszámok (ásó, gereblye, kapa), locsolókanna, seprű, lapát...

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Természetes módon, önállóan látja el az önmagával összefüggő feladatokat. (testápolás, öltözés, étkezés)
- Az alkalomszerűen adódó, egyéni megbízásokat önállóan teljesíti.
- A feladatok végzése során kitartó.
- Szívesen vesz részt a növény-, és állatgondozásban.
- Figyelemmel kíséri a környezetéhez tartozó növényeket és állatokat, a természeti változásokat.
- Segít a környezet rendben tartásában, észreveszi, ha bármely területen segíteni kell, felajánlja segítségét.
- A közösségért végzett tevékenységeket (naposi munka, felelősi munka) szívesen elvállalja.
- A rá bízott munkát felelősséggel, kitartással, megfelelő önbizalommal, önállóan elvégzi.

SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉGEK

A szabadidős tevékenység valódi tartalma a termékeny idő-felhasználási lehetőségek közötti szabad választás. A gyermekek öntevékenységtől és döntésétől függ.

A szabadidős foglalkozásoknak azért van kiemelkedő szerepük, mert másképpen a gyermek sohasem tanulhatja meg, hogyan gazdálkodjon szabadidejével.

A szabadidős tevékenységek legfontosabb eleme a tevékenységek közötti szabad választás lehetősége. A gyermekeknek saját maguknak kell eldönteni, hogy a felkínált lehetőségek közül, mit választanak. A szabadidős tevékenység szervezése csoportonként, évszakonként változó.

Feladataink:

- Megfelelő légkör, elegendő idő, az általunk készített eszközök biztosítása a felkínált tevékenységekhez.
- Különös figyelmet fordítunk a tehetséges, hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó gyerekekre.
- Lehetőséget keresünk és kínálunk az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciálásra és az önmegvalósításra.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képessé válnak a felkínált lehetőségek közül önállóan választani.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzik az önként vállalt tevékenységeket.
- Megtanulnak gazdálkodni a rendelkezésre álló idővel.

Célunk, hogy megtanulják szabadidejüket hasznosan eltölteni, és képesek legyenek belülről önmaguk által irányított emberré válni.

5.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célja

Folyamatos tapasztalatszerzés biztosításával ismeretek elsajátíttatása, készségek, jártasságok, kompetenciák kialakítása a különféle tevékenységeken keresztül.

A gyermekek tevékenységeik során megszámlálhatatlan ismeretre, tapasztalatra, élményre tesznek szert. Éppen ezért a gyakorlati cselekvések egyben tanulást is jelentenek, és mindaz, ami a gyermekkorban egész nap történik, ennek a szervezeti kerete, formája. A tanulás feltétele a gyermek kötetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, ***felfedezés, kreativitásának erősítése, a cselekvéses tanulás.***

Mivel a gyermek fő tapasztalati forrása a játék, meg kell teremteni a játékba integrált tanulás feltételeit.

A gyermek belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból – iskolássá érik.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvodai nevelés elsődleges célja az óvodás gyermek ***kompetenciáinak fejlesztése.***
- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes ismereteire.
- A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Kiindulópontnak tekint a természeti és társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat.

- Új élményeket, ismereteket nyújt.
- Az egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve juttatja magasabb szintre a gyermekeket.
- Tekintettel van a családban kialakult kulturális, világnézeti, hagyományokra. Figyelemmel kíséri és elősegíti ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.
- A családdal való együttnevelés során figyelembe veszi, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek a gyermekek.
- Az óvodai tanulás során épít a gyermek cselekvő aktivitására.
- Biztosítja a gyermek sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségeit.
- Tudatosan és tervszerűen biztosítja a gyermek fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenység feltételrendszerét.
- Saját ismereteit tudatosan bővíti.
- Tudatosan fejleszti a gyermek értelmi képességeit: érzékelés, észlelés figyelem, megfigyelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás, probléma megoldás.
- Az egyéni lemaradásokat tudatosan korrigálja az egyéni fejlesztések során.
- Figyelemmel kíséri a kiemelkedő képességű gyermekeket és biztosítja számukra tehetségük kibontakozását.
- Tudatosan alkalmazza az egyéni bánásmód elvét.
- Alkalmazza a pozitív megerősítést.
- A kötött foglalkozások során figyelembe veszi a játékoság, az élményt adó, oldott légkörben való cselekvés alapelvét.
- Minden korosztályban lehetőséget biztosít a kötetlenségre, játékoságra.
- Megteremteni a gyermekek számára a rugalmas beiskolázás – fejlettség szerinti iskolakezdés lehetőségeit.

Az óvodai tanulás szélesen értelmezett, az egész nevelés folyamatát átható tevékenység. Kiindulási pontjaink

Maga a gyermek. Cselekedeteit érzelmei vezérlik, de képes együttműködésre, alkotásra, belsőfegyelem megtartására, ha érdeklődésére, egyéni képességeire alapozunk, ha tiszteljük őt. Az igazi nevelő erő az óvodapedagógus személyisége, aki szeretetteljes, türelmes magatartásával képes a „másság” elfogadására.

Ösztönző, segítő, együttműködő, bizalmat keltő, céltudatos programja, a gyermekek képességeit önmagához képest a legmagasabb szintre juttatja. Jó humorérzéssel rendelkezik, képes az önkontrollra, önfejlesztésre. Modell a gyermekek számára. A nyugodt tanulás feltételeinek fontos tényezője: **az óvoda.**

A jól átgondolt szokásrendszer, a célszerű berendezett csoportszoba, a változatos és folyamatos tevékenységek biztosítása.

Alapelveink közé soroljuk: a gyermekek személyiségének ismeretét, az egészséges alapokra épülő differenciálást, az egyéni képességekhez kötődő fejlesztést, komplex módszerek alkalmazását, integrációt a területek között, a játék és a tanulás állandó kölcsönhatását

A gyermekek tevékenységeik során megszámlálhatatlan ismeretre, tapasztalatra, élményre tesznek szert. Éppen ezért a gyakorlati cselekvések egyben tanulást is jelentenek, és mindaz, ami a gyermekkorban egész nap történik, ennek a szervezeti kerete, formája. A tanulás feltétele a gyermek kötetlen tevékenykedése közbeni, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés, kreativitás erősítése.

Mivel a gyermek fő tapasztalati forrása a játék, meg kell teremteni a játékba integrált tanulás feltételeit.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás közben a gyermek belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból – iskolássá érik.

Az óvodai tanulás specifikumai

A gyermekek részére a tanulási folyamat önkéntes, de ez az önkéntesség a tevékenységekben való bekapcsolódásnál érvényesülhet igazán. Előbb - utóbb el kell érni, hogy a gyermekek a megkezdett feladatot befejezzék, válják szokássá, hogy nem torpannak meg az első akadálynál. Az önkéntesség nem jelenti az állandó távolmaradás elfogadását. A kezünkben számtalan eszköz van, mellyel elérhető, hogy a gyermekek örömmel vegyenek részt az együttes tevékenységben.

Az egyéni képességek figyelembe vétele, valamint a meglévő ismeretekre alapozás elsődleges.

A gyermekek, ha elfáradnak, abbahagyhatják a cselekvéssort, ha tévednek, joguk van módosítani, ha nem tudnak teljesíteni, lejjebb kell lépni a nehézségi fokban. Fontos a differenciált, önmagához mért értékelés. Törekszünk az egészséges önkorrekció kialakítására.

A gyermeki kíváncsiságra építünk, a gyermekek kérdezhetnek, kitalálhatnak, felfedezhetnek, próbálkozhatnak, miközben szinte észrevétlenül képesek lesznek az együttműködésre, toleranciára, az egyeztető - megegyező kompromisszumokra, önérvényesítésre, társakhoz való alkalmazkodásra.

A gyermek **cselekvő aktivitása** képessé teszi őket arra, hogy önmaguk becsült lehetőségei alapján vállalkozzanak. Növekszik kitartásuk, feladattudatuk, önállóságuk, szándékos figyelmük. Képesek lesznek a kudarcok elismerésére, erő kifejtésre.

Az óvodai tanulás, **fejlesztést** is jelent. Nem erőszakos tanítást, hanem az egyes gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő eszközökkel, módszerekkel történő támasznyújtást. E fejlesztés lehet korrekciós, illetve prevenciós jellegű.

A KORREKCIÓ (viselkedés, teljesítménybeli) lemaradás magasabb szintre való hozatalát jelenti. A korrekcióhoz pontosan ismerni kell a gyermek személyiségét, tudni kell a lemaradás területét.

A PREVENCIÓ a felmerülő lehetséges problémák megelőzését szolgálja. Ezt az érzékelés, észlelés, valamint mozgásfejlesztés által végezzük.

Óvodában előforduló tanulási, magatartási zavarok lehetnek:

- értelmi képességek zavara,
- diszlexiára utaló jelek,
- hiperaktivitás,
- szorongó viselkedés,
- agresszió,
- szociális éretlenség.

TEHETSÉGGONDOZÁS

„a tehetségben éppen az a szép, hogy él, hogy kiszámíthatatlan, meglepő, hogy utólag úgy evidens, akár egy kör, de előre mégis tökéletesen megjósolhatatlan...”

(Pilinszky János)

Az óvodás gyermekeknél tehetségígéretről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A fejlődés belső menete és a környezeti hatások (nevelés) szerepet játszanak ennek az ígéretnek a megvalósulásában, alakulásában. Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei. Korán megmutatkoznak a művészi és pszicho-motoros képességek (testi ügyesség, kézügyesség), zenei képességek (hallás, ritmusérzék), rajzkészség. A rajzkészségnél fontos figyelnünk azt, hogy mit ábrázol, mennyire lép túl a megszokott sémákon a rajz, a színek formák alkalmazása milyen, s hogy mennyire érzélem gazdag, kifejező az ábrázolás. Óvodáskorban megmutatkoznak a kiemelkedő szociális, esetleg vezető képességek is (pl.: empátia, szervező képesség, döntéshozó képesség). Honnan ismerhető fel a tehetséges óvodás? A viselkedéssjegyek megfigyelésével tetten érhető a tehetség.

- pozitív viselkedéssjegyek: gyorsan tanul, elvont dolgok iránt érdeklődik, kreatív, elmélyült, érdeklődő, kritikus
- negatív viselkedéssjegyek: erős kritikai érzékű, energetikus, megszállott, néha nehezen találja meg a hangot a társaival, egyenlőtlen fejlődés jellemzi

A tehetséggondozás útjai:

- elkülönítés
- gyorsítás
- gazdagítás (kiscsoportos formában, ahol több ismeretet kaphat a gyermek)

Az óvodapedagógus a tehetség kibontakoztatását segítő tulajdonságai

- türelem
- rugalmas gondolkodás
- kreativitás
- önbizalom
- következetesség
- empátia
- humorérzék
- a gyermek iránti tisztelet
- érezze kihívásnak a feladatot, amit egy tehetséges gyermek fejlesztése jelent.

Intézményünk közössége a **tehetséges** gyermekek kibontakoztatására, a magatartási zavarok csökkentésére, személyre szóló tervet készít.

Az egyes helyeken történő vegyes korosztályú csoport kialakítása is hordoz sajátos jegyeket, melyek visszatükröződnek a nevelés - tanulás folyamatában. Az egyébként is jelenlévő jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek itt még feltűnőbbek. Ezért még inkább figyelembe kell vennünk az egyéni jellemzők mérlegelését a differenciált személyiségfejlesztést.

A tevékenységben megosztott figyelemmel kell kísérni az iskolába készülő gyermekek magatartását, így szükséges ésszerű korlátokat állítani a gyermekek érdekében. Ezek szolgálják a közös munkát, segítik az eredményességet. A hatékony munka érdekében szilárd szokás rendszert kell kialakítani.

Minden szeptemberben szükséges a "státuszok" tudatos átrendezése, a gyermekekben tudatosodjon a többféle követelmény miéértje. A felnőtt modellt mutató személyén túl, a csoport "érettebb" magja a tanulásban is húzóerőt jelent.

KOMPLEX TEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE

Óvodánkban komplex nevelés folyik.

A nevelési területek elméletileg elkülönülnek, a gyakorlatban azonban egységet alkotnak. Célunk a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek az ismereteket tapasztalati úton szerezzék meg. Lehetőséget biztosítunk ahhoz, hogy saját tevékenységeiken (játék, alkotó munka, mozgás stb.) keresztül ismerhessék meg az őket körülvevő világot. Mindig a gyermekek életkori sajátosságaira, érdeklődésére, cselekvésére és előzetes tudására, tapasztalataira alapozva tervezünk. A szervezési formákról, a munkaformákról, a módszerekről, eszközökről mindig az óvodapedagógus dönt. Nevelési célunk, hogy óvodáskor végére, iskolára alkalmas gyermekeket bízunk a szülőkre.

Az iskolai élet megkezdésének támogatása

Az óvoda a nevelés folyamatában megcélozza a tanulás alapkészségeinek megalapozását a szociális, az értelmi, a verbális és testi képességek területén.

Az óvodapedagógusok az iskolára való alkalmasság tétel folyamatában érvényesítik az alábbiakat:

- A feladat folyamat jellegű, a gyermekek óvodai fogadásával veszi kezdetét.
- A feladatok megoldása az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyermekek ismeretében történik úgy, hogy előkészíti a következő életszakaszt.
- A gyermekek adottságainak, képességeinek, készségeinek figyelembevételével kerül megszervezésre a fejlesztés.
- Az érés és tanulás együtt alkotják a fejlődést.
- A célirányos fejlesztés a gyermekek érési folyamatainak, pszichikus fejlődési jellemzőinek figyelembe vételével történik.
- A fejlesztés során prioritást élvez a gyermekek elemi szükségleteinek kielégítése, a játék feltételeinek biztosítása, a mozgás elsődlegessége.
- Az óvodapedagógusok feladatai az átmenet megkönnyítése érdekében, az iskola alapidokumentumainak, elvárásainak megismerése.
- Szakmai együttműködés a tanítókkal.

- Tanítók fogadása az óvoda személyiség – képességfejlesztő tevékenységének megismerése érdekében.
- Kölcsönös hospitálások.
- A gyermekek iskolai látogatásának megszervezése.
- Információ, segítségnyújtás a szülőknek az iskolára való alkalmasság kritériumairól.
- Folyamatos tájékoztatás, konzultálás a gyermek fejlettségi állapotáról.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Észlelése egyre pontosabb, valóságosabb.
- Képes figyelem összpontosításra (10-15 perc).
- Képzeleti működése a valósághoz közelít.
- Emlékezetét a reprodukivitás jellemzi.
- A cselekvő gondolkodástól eljut az alakuló fogalmi gondolkodásig.

5. Az óvodai élet megszervezése

HETIREND

A heti rend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A heti rend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet egész nap folyamán az óvodapedagógus feltétlen jelenlétével és közreműködésével irányít. Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb heti rendet állítsunk össze. Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk. Óvodai életünk szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, melyet óvodapedagógusaink a dajka néikkel együttműködve végeznek. A heti rend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, időbeosztását.

Napirend

(nyitva tartástól függő, az óvoda nyitva tartását az éves Munkaterv tartalmazza)

A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését. Lehetővé teszi a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenység szabad kibontakoztatását.

A gyermek fejlődését biztosító feltételek az együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyet a csoport fejlettségi szintjének megfelelően tervezünk.

A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja. Mindez biztonságot jelent a gyermek számára.

A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi egy-egy csoport szokásait és igényeit.

A nyitva tartás rendje:

A nyitvatartási rend értelemszerűen a munkanapokra, illetve a nevelés nélküli munkanapokra vonatkozik.

A gyermeket csak a gondviselő szülő, illetve az általa írásban meghatalmazott nagykorú személy viheti el.

Nyitvatartás

Vezetői beosztás megnevezése	Az intézményben való tartózkodásának rendje
Intézményvezető	Hétfő 9.00-17.00, más napokon 8.30–15 óráig

Az óvodában a napirendet úgy alakítottuk ki, hogy a szülők gyermeküket az óvodai tevékenység zavarása nélkül behozhassák, illetve hazavihessék.

6. Dokumentációk

Az óvodapedagógusok által használt dokumentumokat és vezetésük szabályait az SZMSZ tartalmazza.

Az óvoda által használt nyomtatvány

- a) a felvételi előjegyzési napló,
- b) a felvételi és mulasztási napló,
- c) az óvodai csoportnapló,
- d) az óvodai törzskönyv,
- e) a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció.

A gyermekekkel kapcsolatos dokumentumok

A tervezés szempontjai:

A tanulási munkaformákat az óvodapedagógus választja meg, melyhez figyelembe veszi:

- az aktuális témakört,
- a csoport összetételét,
- a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét.

Óvodánkban tudatos, tervszerű munka folyik, aminek feltétele a **tervezés**. Ennek alapja a pedagógiai programban meghatározott nevelési elvek egyeztetése a csoportban dolgozók között. A gyermekekkel kapcsolatos nevelői munka tervezése a **csoportnaplóban** történik.

Tartalma:

- a gyermekek névsora,
- születésnapok,
- gyermekvédelmi adatok,
- statisztikai adatok,
- a gyermekekkel kapcsolatos legfontosabb adatok,
- szülői értekezlet tervezése,
- részvétel a szülői értekezleteken,

- fogadó órák tervezése,
- a szülők bevonásának lehetőségei,
- napirend,
- heti rend,
- az óvoda által szervezett programok,
- óvodán kívül szervezett programok,
- elfogadási időszakra vonatkozó tervek, tapasztalatok,
- egyéb szolgáltatást igénybe vesz,
- nevelési lehetőségek, tapasztalatok,
- szokások, szabályok a csoportban,
- egyéni fejlesztési lap,
- projekt tervek, séták, kirándulások terve,
- ellenőrzések a csoportban,
- a baleset megelőzés szabályait az SZMSZ melléklete tartalmazza.
- a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,

A **nevelési terv** (szokás - szabályrendszer) alapjait közösen készítjük el, a csoportba járó gyermekekre vonatkozó eltéréseket hozzáírják az óvodapedagógusok.

A gyermekek fejlődésének diagnosztizálása, a fejlődésének figyelemmel kísérése, nyomon követése erre a célra kialakított **„Fejlődési napló”** – ban történik.

Az óvodapedagógus tájékoztatást készít a gyermek fejlődéséről - értelmi; beszéd; látás; mozgásfejlődés -évente kétszer, majd javaslatot tesz a további fejlődéshez szükséges fejlesztési feladatokról a szülőknek; társ szakembereknek; intézmény vezetőjének.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. Tartalmazza a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit.

Egyéb gyermekekkel kapcsolatos dokumentumaink:

- Felvételi és mulasztási napló,
- Óvodai előjegyzési napló

7. Az iskolakészültség kialakulásának folyamata

„Az iskolára, az iskolai életre való felkészítés nem funkciója, hanem eredménye a három – négy éven át tartó óvodai nevelő munkának, amely az egész gyermeki személyiség fejlesztését szolgálja.”

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a **kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.** A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Ebben befolyásoló tényező a családi, az óvodai nevelés, valamint a belső érés.

Az iskolára való alkalmasság megállapítása nem korlátozódhat a gyermekek értelmi fejlettségére, képességeinek alakulására, hanem kiterjed az egész személyiség vizsgálatára. Három éves kortól kísérjük figyelemmel a gyermekek fejlődését.

Évente kétszer tájékoztatjuk a szülőket a tapasztalatokról, a gyermekek teljes személyiség struktúráját érintően.

A tankötelezettség megkezdésének feltétele, hogy a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet.

8.1. Az intézmény gyermekvédelmi tevékenysége

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, különleges védelem illeti meg. Az Nkt. kimondja a gyermekek mindenekfelett álló érdekének figyelembe vételét.

Célja

- Gyermeki jogok tiszteletben tartása és tartatása.
- Esélyegyenlőség biztosítása.
- Általános és korai prevenció, segítségnyújtás.
- Mindazon körülmények feltárása, amelyek a gyermekek fejlődését elősegítik.
- Jelzőrendszer működtetése, együttműködés a különböző szakemberekkel, családokkal.

Elveink:

- Mindenekelőtt a család tiszteletben tartása.
- A családi nevelés erősítése, és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébren tartása. Tapintatos, személyes kapcsolat kialakítása azon családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak.
- A titoktartási kötelezettség messzemenő érvényesítése.

Általános feladatok

- A gyermekek érdekeinek képviselete minden esetben.
- Az óvodai kereteknek megfelelően segítségadás a hátrányok csökkentéséhez, valamint ezek kompenzálása lehetőségeink szerint a családgondozás és az **egyéni bánásmód** keretei között.
- A gyermekek személyiségfejlődését segítő helyi szokások, normák elfogadtatása a családi nevelés mellett.
- A szülők segítése, hogy a törvényben előírt jogaiknak és kötelességeiknek eleget teheszenek.
- Óvodánkban a **megelőzés kap kiemelt szerepet**, mivel a gyermekek között **jelenleg nincs veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek**.

8.2. Az óvodavezető feladatai

- Az óvodapedagógus gyermekvédelmi munkájának összehangolása.
- A gyermekvédelemre vonatkozó törvények folyamatos nyomon követése és beépítése a gyermekvédelmi munka rendszerébe.
- Kötelező jelzőrendszer működtetése.
- Gyermekvédelmi felelős megbízása.
- A gyermekvédelmi szempontból –szükség szerint- együttműködni a Gyámügyi Hivatallal, a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Nevelési Tanácsadóval és a gyermekorvossal az egyéni elbírálást igénylő esetekben döntést hozni a további teendőkről.
- **Az 3. életévét betöltött gyermek indokolatlan és igazolatlan hiányzását figyelemmel kísérik, az érvényben lévő szabályzóknak megfelelően - jelzőrendszeri kötelezettségüknél fogva - megteszik a megfelelő intézkedéseket a szülő, a gyermekjóléti központ, a jegyző, illetve a gyámhatóság felé.**
  - /Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt óvodai nevelésben, és egy nevelési évben igazolatlanul öt nevelési napnál többet mulaszt, egy nevelési évben az óvoda vezetője, - a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban - értesíti
  - a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes család- és gyermekjóléti központot, családból kiemelt gyermek esetén a gyermekvédelmi szakszolgálatot,
  - Ha a gyermek az Nkt. 8. § (2) bekezdése alapján vesz részt az óvodai nevelésben, és igazolatlan mulasztása egy nevelési évben eléri a húsz nevelési napot, az óvoda vezetője haladéktalanul értesíti a gyermek tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyámhatóságot, a család- és gyermekjóléti központot, családból kiemelt gyermek esetén a gyermekvédelmi szakszolgálatot./
  - Amennyiben a szülő az óvoda döntésében foglaltaknak önként nem tesz eleget, az óvoda vezetője az Nkt. 72. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint (4) bekezdésében foglaltak alapján a szülői egyet nem értést alátámasztó nyilatkozat megküldésével értesíti a gyermek lakóhelye szerint illetékes kormányhivatalt.

8.2. Az óvodapedagógus feladatai

- Bizalomteljes kapcsolat kialakítása, együttműködés a szülőkkel, szükség esetén a gyermekvédelmi hálózat szakembereivel.
- Szükség szerint szülői fórum szervezése, igény szerinti tanácsadás.
- A tartósan hiányzók figyelemmel kísérése, a szülő figyelmének felhívása a törvény előírásaira.
- Tehetséggondozás, szükség esetén felzárkóztatás differenciált fejlesztéssel, egyéni bánásmód alkalmazásával.

Módszerek

- Pedagógiai módszerek, megfigyelés, beszélgetés, értelmi megnyerés és elfogadás, szülőkkel való együttműködés, ha ez már nem elég a probléma megoldásához, az illetékes szerv bevonása.

8.3. A szociálisan hátrányok enyhítését segítő felzárkóztató tevékenységek

- Az óvodai nevelés messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, a család és óvoda szoros együttműködésre törekszik.
- Az óvodánkba jelentkező átlagos életszínvonalon és esetlegesen azon felül élő családok gyermekeit fogadja. Bármelyik hozzánk járó kisgyermek családszerkezetében, életkörülményeiben beállhat a hirtelen változás, melyre nevelőtestületünk tagjainak előre fel kell készülnie.
- A szociális prevencióhoz fontos a gyermek óvodás korát megelőző testi - lelki fejlődésének alapos ismerete.
  - Információt kell kapnunk az óvodába lépés előtti anya - gyermek, család - gyermek kapcsolatáról, a gyermekek élettörténetéről.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az átmeneti, esetleg tartós megváltozott élethelyzet okainak feltárása, kérdőív, írásbeli feljegyzés készítése a gyermekek egyéni dossziéjába,
- konzultáció az óvoda gyermekvédelmi felelősével, szükség esetén külső szakemberrel,
- a körülmények változását átélő kisgyermek csoportbeli tevékenységének megfigyelése, a fejlesztés irányának kijelölése,
- egyéni beszélgetések, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása a gyermekkel,
- a csoportbeli beilleszkedésének kiemelt segítése,
- az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok megismertetése,
- fokozott gyakoroltatása változatos módszerekkel,
- változatos egyéni tevékenység biztosítása,
- a csoportszoba - udvar, eszköz és játéktárának még mélyebb személyiségformáló segítő hatásának kiaknázása,
- baráti kapcsolatok mélyítése,
  - kommunikációs készség felmérése, egyéni fejlesztés, ha szükséges.

8. 4. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

- Az óvodai nevelés a kisgyermek egész életpályáját alapozza meg;
- az óvodai nevelés nem zárt rendszer, igényli a szülők, a fenntartó, más intézmények és szervezetek bekapcsolódását, partnerségét;
- az óvodai nevelés hozzájárul a helyi társadalomépítéshez, annak problémáit mérsékli és erősségeit hasznosítja;
- az óvodai nevelésben korszerű tudással rendelkező, nyitott és újító szemléletű óvodapedagógusok vesznek részt.
- A megújulási folyamat egyszerre érinti a nevelés szemléletét, tartalmát, humán- és infrastrukturális feltételeit. Az esélyegyenlőség biztosítása pedig a teljes folyamatot átható törekvés.

E törekvés egyszerre indokolt:

- településünk gazdasági és társadalmi helyzete okán,
- az Nkt. és egyéb jogszabályok rendelkezései szempontjából,
- a hazai és európai támogatási rendszerek céljainak megpályázhatósága szempontjából.

Pedagógusaink a hozzánk járó gyermekek esélyegyenlőségét a következő képen értelmezik:

- A gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről való gondoskodás, az intézménybe történő belépéstől az intézmény jogszerű elhagyásáig terjedő időben, továbbá a pedagógiai program részeként szervezendő intézményen kívül tartott foglalkozások, programok ideje alatt kiemelten kezelendő.
- Az intézményben gyermekeink biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjenek, óvodai életrendjét, testmozgás beépítésével, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsuk ki.
- Gyermekeink képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljenek.
- Az emberi méltósághoz való jog biztosítását, kizárólag óvodai pedagógiai eszköztárunk alkalmazásával teremtyük meg. Óvodai életünk megszervezésekor szükségtelen korlátozó intézkedéseket nem hozunk.
- A személyiség szabad kibontakoztatásának joga alapján minden hozzánk járó gyermek az óvoda által nyújtott szolgáltatásokban szabadon részt vehet.
- A családi élethez és magánélethez való jog érvényesülését a gyermek családi kapcsolatainak tiszteletben tartásával biztosítjuk.
- A tájékozódás jogának szülői gyakorlása érdekében hozzáférhető, nyilvános helyen tároljuk az óvoda alapidokumentumait.
- A rendszeres egészségügyi felügyelethez való jogosultságot az óvodai egészség szűrések, orvosi, - védőnői alapvizsgálatok megszervezésével biztosítjuk.
- Óvodai nevelésünk során kitüntetett figyelemmel kísérjük a képesség kibontakoztató foglalkozások megszervezését, az egyenlő bánásmód elvét.

9. Az óvoda kapcsolatrendszere

9.1 . A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, alkalmi

Az óvodai nevelés a családdal való együttműködés során erősítse a család nevelői hatásait, illetve szükség esetén nyújtson segítséget a szülőknek a felmerülő gondok, problémák megoldásához.

Célja

- A család és az óvoda személyiségfejlesztő hatásának összehangolása.
- Egy olyan emberi kapcsolatrendszer létrehozása, amelyből merít a gyerek, a család és a nevelő testület.
- Segítség és támasznyújtás a szülőnek gyermeke fejlesztéséhez.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése a szülők és pedagógus részéről egyaránt.
- A család és az óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása.
- Előítéletektől mentes közeledés egymáshoz.

Együttműködésünk alapelvei

- az egyenrangú nevelőtársi viszony,
- kölcsönös alkalmazkodás, tájékoztatás,
- bizalmi elv, őszinte légkör,
- partnerkapcsolat,
- másság tiszteletben tartása, elfogadása,
- a program hiteles és meggyőző ismertetése,

- egyenletes kapcsolattartás,
- pedagógiai etika, titoktartási kötelezettség.

Az óvodapedagógus feladatai

Általános

- Az együttműködés feltételeinek megteremtése, valamint a továbbfejlesztés lehetőségeinek keresése.
- A szülők tájékoztatása a gyermeküket érintő kérdésekben, és gyermekük fejlődésével kapcsolatban.
  - A szülők tájékoztatása az őket érintő időpontokról, eseményekről 1 héttel hamarabb, a faliújságon.
  - Szülői jogok tiszteletben tartása.

Speciális

- Nyílt napok szervezése az érdeklődő szülők számára:
  - Az Intézmény a szülők részére mindig nyitott.
  - Ismerje a szülő az óvoda nevelési törekvéseit.
- Szülői értekezletek összehívása, a csoportot érintő kérdések megbeszélésére, közben jegyzőkönyv készítése.
  - Az új szülők az első szülői értekezleten tájékozódhatnak a pedagógiai programunkról. A teljes programhoz a hozzáférhetőséget folyamatosan biztosítjuk.
  - Az évnyitó csoport-szülői értekezleten a nevelési célok bemutatása mellett hangsúlyos szerepet kap a bölcsőde-óvoda családdal együttnevelő hagyományainak bemutatása.
  - Igény szerint speciális témájú szülői értekezleteket is lehet szervezni, logopédus, tanító, orvos meghívásával.
- Szükség szerint egyéni fogadóórák szervezése.
- Aktív, napi kapcsolat fenntartása a családokkal.
- A szülők tájékoztatása az őket érintő időpontokról, eseményekről 1 héttel hamarabb, a faliújságon. Egyéb közösségi felületeken is állandó a kapcsolattartás.

10. Az intézmény egyéb kapcsolatai - KAPCSOLAT MÁS OKTATÁSI, KULTURÁLIS INTÉZMÉNYEKSEL

Óvoda – Iskola kapcsolata

Célunk:

- Óvodánk és az iskola kapcsolatában kölcsönös nyitottság érvényesüljön.
- Együttműködés az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében. A rugalmas beiskolázás lehetősége minden gyermek egyéni mérlegelését biztosítja e tekintetben.

Az óvoda-iskola zavartalan átmenete érdekében jó kapcsolatot alakítottunk ki az iskolával, személyes kapcsolatot ápolunk a tanítókkal. Fontosnak tartjuk a szoros együttműködést, az óvoda és az iskola egymásra épülését. Szervezünk közös továbbképzéseket, beszélgetéseket, szülői értekezleteket.

Lehetőséget adunk a tanító néniknek, hogy ismerkedhessenek a leendő elsősökkel. Az óvodások Búcsúzójára is meghívjuk őket, majd az évnyitón közösen veszünk részt. Később is figyelemmel kísérhetjük volt óvodásaink fejlődését az iskolai nyílt napok alkalmával. Az iskolával kialakított jó kapcsolatunkat továbbra is szeretnénk megőrizni, hogy az óvoda befejezése és az iskolakezdés egy folyamat legyen a gyermekek számára.

A kapcsolattartás akkor sikeres, ha:

- a beiskolázott gyermekek beilleszkedéséről, fejlődéséről, az óvoda érdeklődésére az iskola megfelelő tájékoztatást nyújt,
- az óvoda és az iskola közötti átmenet feszültségei oldódnak,
- a két intézménytípus közötti kapcsolat gyakorlata javul.

Óvoda – Kulturális intézmények kapcsolata

Célunk:

A különböző kulturális intézmények (könyvtár, művelődési ház, tájház) sajátos lehetőségeit tudatos felhasználása a nevelőmunkánkban.

A Művelődési Központ által szervezett előadásokon (mozi, bábelőadás, meseszínház, Zsibongótánc ház, kézműves foglalkozások) a középső és nagycsoportosokkal évente néhány alkalommal veszünk részt, de számos más eseményt is meglátogathatnak a gyermekek szüleikkel is.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- Minél több szülő-gyermek veszi igénybe településünk kulturális intézményeinek szolgáltatásait
- minél színvonalasabb és minél több lehetőséget tudunk biztosítani a gyermekek számára a kulturális intézmények programjából.

5.5.5. KAPCSOLAT EGYÉB INTÉZMÉNYEKSEL

Óvoda – Egészségügyi szolgálat kapcsolata

A gyermekorvossal, fogorvossal és védőnővel szeretnénk még szorosabb kapcsolatot kialakítani a gyermekek egészségének megőrzése, védelme és fenntartása érdekében.

Óvoda – Családsegítő és Gyermejjóléti szolgálat kapcsolata

Célunk:

A szociálisan hátrányos helyzetű, illetve a rendezetlen családi körülmények miatt veszélyeztetett gyermekek helyzetének javítása.

Az óvodapedagógus feladata felderíteni a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat és megfelelő pedagógiai eszközöket használva megelőzni ezek káros hatásait. Amennyiben ezek az eszközök nem elegendőek, az óvodavezető helyettesének segítségével vagy az intézményvezető segítségével intézkedést kezdeményez a Családvédelmi Központ –

Gyermekjóléti Szolgálat felé, ahol a problémának megfelelő szakember segítségét veheti igénybe.

A Gyermekjóléti szolgálattal folyamatos szakmaközi kapcsolatban állunk, a jelzőrendszer működése egyre hatékonyabb intézményeink között.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- a problémákat megfelelő időben tudjuk felismerni,
- a megoldás feltételeihez együtt járulunk hozzá,
- sikeresen tudjuk kompenzálni a hátrányokat,
- családgondozás eredményeként a családok helyzetében pozitív változás indul el.

Óvoda – Egyházak kapcsolata

A katolikus és a református egyházakkal is jó a kapcsolatunk, a hitoktatásokhoz helyet és időt biztosítunk.

Óvoda – Szakszolgálatok kapcsolata

Célunk:

Hatékony, összehangolt együttműködés lehetőségének megteremtése a fejlesztőpedagógiai, logopédusi, szakértői bizottsági segítséget igénylő gyermekek érdekében. Az esetleges problémák időben történő feltárása céljából óvodai szűrővizsgálatokat végeznek a szakszolgálat munkatársai. Ebben a kapcsolatban az óvoda feladata a szűrővizsgálatokban való részvétel és a tájékoztatásnyújtás.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- A segítséget igénylő családok, megfelelő, hatékony ellátásban részesülnek,
- Hatékony segítséget kapnak az óvodapedagógusok a problémás gyerekek neveléséhez,
- A gyermekek óvodai nevelését speciális szakismeretekkel segítik.

Fenntartóval való kapcsolat

A szakmai önállóság megtartása mellett a fenntartó meghatározza és hatékonyan irányítja és koordinálja az intézmény munkáját. Az intézménnyel együtt megteremti az óvodai nevelés feltételrendszerét.

A nevelés feltételeinek biztosítása a fenntartó feladata. Feladatunk az intézményvezető irányításával a folyamatos tájékozódás és tájékoztatás a fenntartó felé. A jó kapcsolat biztosítása érdekében meghívjuk a fenntartó bizottság képviselőit az óvoda által szervezett műsorokra, ünnepélyekre, hagyományos rendezvényeinkre, és mi is részt veszünk a települési rendezvényeken.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

Minden gyermek minőségileg garantált, a megfelelő fejlődés esélyét biztosító nevelési ellátáshoz jut. Fenntartónkkal, Tudásfa Tanoda Alapítvánnyal folyamatos és mindennapi kapcsolatot tartunk. Intézményünk programjában a fenntartó által megfogalmazott és az óvoda munkaközössége által lényegesnek tartott és elfogadott alapelvek és értékek jelentek meg. A fenntartó biztosítja az intézmény működésének feltételeit, kinevezi az óvodavezetőt, munkáltatói jogokat gyakorol felette. Az intézmény beszámol a fenntartónak tevékenységéről. A fenntartó és az intézmény folyamatos együttműködéssel formálja, fejleszti egymást, meghagyva az óvoda és telephelyei önállóságát.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE §

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 1998.évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 137/2018. (VII.25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik.
- **Nkt. 26. § (1)** A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban *pedagógiai program* szerint folyik. A *pedagógiai programot* a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A *pedagógiai program* azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.
- **Nkt. 32. § (1) i)** a nevelési-oktatási intézmény SZMSZ-e, házirendje, valamint a nevelési-oktatási intézmény *pedagógiai programja* a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé,
- **Nkt. 69. § (1)** A köznevelési intézmény vezetője
- jóváhagyja az intézmény *pedagógiai programját*
- **Nkt. 70. § (2)** A nevelőtestület (dönt)
- a *pedagógiai program* elfogadásáról
- **Nkt. 72. § (1)** A szülő kötelessége, hogy
- (5) A szülő joga különösen, hogy
- megismerje a nevelési-oktatási intézmény *pedagógiai programját*, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról
- **Nkt. 83. § (1)** A fenntartó.... *h)* értékeli a nevelési-oktatási intézmény *pedagógiai programjában* meghatározott feladatok végrehajtását, a pedagógiai-szakmai munka eredményességét,
- ellenőrzi a *pedagógiai programot*, a házirendet, valamint a SZMSZ-t.
- **Nkt. 85. § (1)** A fenntartónak, ha egyetértési joga van a köznevelési intézmény SZMSZ-e, házirendje, *pedagógiai programja* tekintetében, az egyetértés kialakítására harminc nap áll rendelkezésre.
- **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: R.)**
- **R. 6. § (1)** Az óvoda az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján *pedagógiai programot* készít, vagy az ily módon készített pedagógiai programok közül választ.
- (2) Az óvoda *pedagógiai programja* meghatározza
  - az óvoda helyi nevelési alapelveit, értékeit, célkitűzéseit,
  - azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez,
  - a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,
  - a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,
  - a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit,
  - nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvoda esetén a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat,

- az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket, programokat, tevékenységeket,
- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,
- a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket.

Az óvodai ellátás igénybe vételével és a tankötelezettség kezdetével kapcsolatos szabályok:

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi 4 órában óvodai foglalkozásokon vesz részt.

- *Módosultak az óvodával kapcsolatos előírások a köznevelési törvény 8. § (1)-(3) bekezdéseiben.* Az óvoda feladatával kapcsolatban bekerült az (1) bekezdésbe, hogy **az óvoda a gyermeket fokozatosan, de különösen az utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.** Mint tudjuk **az óvoda addig az évig kötelező, amelynek augusztus 31. napján a gyermek hatodik életévét betölti**, hiszen ettől az évtől kezdve válik tanköteleessé.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program módosítása csak a nevelőtestület elfogadásával, a jogszabályokban előírt közösségek egyetértésével, véleményével és az intézményvezető jóváhagyásával lehetséges. Az óvoda eredményes és hatékony működéséhez szükséges további rendelkezéseket önálló szabályzatok tartalmazzák. A hatályba lépett Pedagógiai Program megismertetése az óvoda azon dolgozóival, akik nem tagjai a nevelőtestületnek, valamint azokkal, akik kapcsolatba kerülnek az óvodával és meghatározott körben használják helyiségeit, az intézményvezető-helyettes feladata. A Pedagógiai Programban foglalt rendelkezések megtartása az óvoda valamennyi alkalmazottjára kötelező érvényű, megszegése esetén a munkáltatói jogkörű vezető köteles intézkedni.

Érvényességi, módosítási feltételek:

A Pedagógiai Program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé, mivel többlet költségek felszabadításával jár a megvalósíthatósága.

A módosítás előterjesztésének feltétele:

- Az óvodavezető tájékoztatja a fenntartója a módosítás okairól.
- Részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.
- Koherencia vizsgálat a jogi szabályzókkal.

Nyilvánosságra hozatal:

Az **Tudásfa Tanoda Alapítványi Óvoda** Pedagógiai Programja nyilvános.

Az új szülők az első szülői értekezleten kapnak részletes tájékoztatást (előzetes tájékoztatás az intézmény honlapján) a Pedagógiai Programunkról.

A részletes Pedagógiai Program minden szülő számára elérhető az óvodavezetőnél, vagy az óvodai irodában.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A törvényi rendelkezések szerint módosítjuk Pedagógiai Programunkat.

Érvényessége:

Az intézményvezető jóváhagyását követően 2021. szeptember 2. - tól lép életbe és visszavonásig érvényes.

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

Hatályba lépés időpontja: 2021. szeptember 2.

Kelt: **Gödöllő**, 2021. szeptember 2.

Kovácsné Fehér Ildikó
intézményvezető

12. LEGITIMÁCIÓ

JEGYZŐKÖNYV Készült a TTA Óvodája munkatársi értekezletén, 2021. szeptember 2-án

Jelen vannak:

Vörösné Vida Tünde
Kovácsné Fehér Ildikó
Kovács Eszter
Bogács- Hajdú Zsófia
Farkas Krisztina
Bereczki Orsolya

Téma:

Az óvoda PP-ének elfogadása. Vörösné Vida Tünde ismerteti a tartalmat.

Hozzászólás: nincs

Határozat: a 2021. szeptemberében elfogadott PP -t egyhangúan elfogadták mind az óvónők, és a dajkák. Az értekezleten az óvodai alkalmazottak mindannyian részt vettek. A PP elfogadása elolvasás után aláírásra került nyilvánosan.

PH

Jegyzőkönyv - vezető

hitelesítő (intézményvezető)

A **2021. szeptemberében** ismertetett PP-t elfogadjuk:

Stoklász Krisztina
szülői szervezet

Vörös Zsolt
kuratórium elnök

Kovácsné Fehér Ildikó
intézményvezető

Acél Ágnes
kuratórium tag

Dolgozók:

Vörösné Vida Tünde
Kovács Eszter
Bogács- Hajdú Zsófia
Farkas Krisztina
Bereczki Orsolya

Az Tudásfa Tanoda Alapítványi Óvoda Pedagógiai Programját, a nevelőtestület **2021. szeptember 2-án** elfogadta.

Kelt: Gödöllő, 2021. szeptember 2.

PH

A Pedagógiai Programot az intézmény vezetője jóváhagyta.

Kelt: Gödöllő, 2021. szeptember 2.

.....

intézményvezető aláírása

PH

A Pedagógiai Programmal a fenntartó egyetért.

Kelt: Gödöllő, 2021. szeptember 2.

.....

fenntartó aláírása

PH

Az egységesített Pedagógiai Program hatályos: 2021. szeptember 02.-től